

Hoe verschijn ik rechtvaardig voor God?

HOE VERSCHIJN IK RECHTVAARDIG VOOR GOD?

Rechtvaardig in Jezus Christus door het geloof

door M.D. Geuze, hervormd emeritus-predikant
van de Protestantse Kerk in Nederland

*En hij (Abram) geloofde in de HEERE en Die rekende hem dat
tot gerechtigheid. (Genesis 15:6)*

*(Paulus schrijft: Wij...weten dat een mens niet
gerechtvaardigd wordt uit de werken van de wet, maar door
het geloof in Jezus Christus. En ook wij zijn in Christus Jezus
gaan geloven, opdat wij gerechtvaardigd worden uit het
geloof van Christus en niet uit de werken van de wet. Immers,
uit de werken van de wet wordt geen vlees gerechtvaardigd.
(Galaten 2:15,16)*

WOORD VOORAF

Dit boekje gaat over de levensvraag: 'Hoe verschijn ik rechtvaardig voor God?' en wil op die vraag een Bijbels antwoord geven; het antwoord dat de HEERE God in Zijn Woord op deze vraag geeft. In de kerkgeschiedenis zijn er veel studies verschenen over de leer van de rechtvaardiging door het geloof in Jezus Christus: veel studies van historische en dogmatische aard, minder Bijbels-theologische studies. Dit boekje wil op dit terrein een bescheiden bijdrage leveren vanuit een pastorale insteek. Er zijn gemeenteleden die worstelen met de vraag: 'Hoe verschijn ik rechtvaardig voor God?' en die verlangen naar helderheid en zekerheid met betrekking tot hun relatie met God, hun Schepper.

De bezinning op de leer van de rechtvaardiging en op de geloofservaring ervan heeft sinds de Kerkhervorming van de zestiende eeuw een ontwikkeling doorgemaakt: van vrijspraak van schuld en straf door de verkondiging van het Evangelie in de eredienst - gelovig aanvaard door het werk van de Heilige Geest - tot een bijzondere ervaring in het menselijk hart: de vrijspraak van schuld en straf voor de rechtbank van het geweten. De leer van de rechtvaardiging en de ervaring ervan zijn in de laatste eeuwen ingewikkeld geworden en doet de vraag stellen: 'Waar is de eenvoud van het Evangelie gebleven?' (2 Kor.11:3).

In de loop van de jaren is het me hoe langer hoe duidelijker geworden dat we door de prediking van het Woord voor de

rechtbank van God worden gesteld, voor Zijn hoge rechten en heilige geboden. Die *veroordelen* ons vanwege onze zonden en schuld. Voor diezelfde rechtbank klinkt ook - God zij dank - vanuit het Evangelie en door de beloften van het Evangelie de *vrijspraak* van schuld en straf om Christus' wil en de *schenking* van het eeuwige leven. De Heilige Geest gebruikt daarvoor de prediking en leert ons daar gelovig 'amen' op zeggen met het hart. Zo eenvoudig is de rechtvaardiging door het geloof; een geloof waar we als mens helemaal bij betrokken zijn! De Heilige Geest heeft vaak veel werk om ons tot veroordeling van onszelf te brengen en tot aanvaarding van Gods vrijspraak. Hij kan het echter ook in korte tijd doen zoals bij de moordenaar op het kruis (Lk.23:39-43) en bij Saulus van Tarsus (Hand.9:9,18-20). Door Gods Geest gebeurt het én zal het gebeuren, ook vandaag (Zach.4:6).

Dit boekje bevat luisteroefeningen naar wat het Woord van God over rechtvaardig zijn voor God zegt. Hoe dichterbij de bron van het Woord, hoe helderder het water van de rivier is! Lees, bid, overdenk en geloof wat God in Zijn Woord zegt. Zo wil de Heilige Geest u helderheid en zekerheid geven met betrekking tot uw verhouding met God door het geloof in Jezus Christus, onze Heere. Met Paulus gaat u dan mee jubelen: 'Wij dan, gerechtvaardigd uit het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus. Door Hem hebben wij ook de toegang verkregen door het geloof tot deze genade waarin wij staan en wij roemen in de hoop op de heerlijkheid van God' (Rom.5:1,2).

Graag draag ik dit boekje op aan Christus' hele Gemeente en aan iedere christelijke gemeente en gelovige in het bijzonder. Word er door gezegend in Jezus' Naam, door de kracht van de Heilige Geest, tot eer van de hemelse Vader!

Met hartelijke groet en zegenbede, M.D. Geuze.

Nunspeet, juni 2021

INHOUD

1. Een levensvraag (Ps.24:3-6; Micha 6:6-8) - 11
2. Wie is God? (Ex.34:6,7) - 14
3. Wie ben ik? (Ps.8:6-9) - 17
4. Gods 'antwoorden' op de vraag (Gen.3:9,15; 8:21; 12:1-3) - 20
5. God voorziet in de Middelaar Jezus Christus (1 Tim.2:5) - 23
6. God prijst de weg van het geloof aan (Hebr.11:6) - 26
7. God kent de rechtvaardigen (Ps.1:6) - 29
8. God neemt Abel aan (Mt.23:35; Hebr.11:4) - 32
9. God ziet Noach rechtvaardig (Gen.7:1; Hebr.11:7) - 35
10. God rekt Abraham rechtvaardig (Gen.15:5,6; Hebr.11:8) - 38
11. God redt Lot (Gen.19:29; 2 Petr.2:7-9) - 41
12. God behoudt Izak in het leven (Gen.22:8-10, 13) - 44
13. God overwint Jakob (Gen.32:28-30) - 47
14. God verhoogt Jozef (Gen.50:19,20) - 50
15. God bewijst Mozes genade (Ps.90:8,11; Ex.33:13,17) - 53
16. God verlicht Job (Job 19:25-27) - 56
17. God vergeeft David (Ps.32:1,2,5) - 59
18. God verzoent Jesaja (Jes.6:7) - 62
19. God maakt Jeremia Zijn gerechtigheid bekend (Jer.12:1; 23:5,6) - 65

20. God werpt de zonden in de diepte van de zee
(Micha 7:18,19) - 68
21. God belooft de rechtvaardige leven door het geloof
(Hab.2: 4; 3:17-19) - 71
22. God bekleedt Jozua met feestkleding (Zach.3:4,5) -
74
23. God noemt het volk Israël rechtvaardig
(Deut.33:26; Jes.45:25; 60:21) -77
24. Jezus vergeeft de zonden (Mk.2:5; Lk.7:48) - 80
25. Jezus onderwijst de vergeving van zonden
(Lk.15:20;18:14) - 83
26. Jezus wordt veroordeeld en gerechtvaardigd
(Hand.2:22-24, 32,33) - 86
27. Petrus verkondigt de vergeving van zonden
(Hand.10:42-44) - 89
28. Paulus zoekt de rechtvaardigheid door het geloof
(Filip.3:7-11) - 92
29. Paulus verkondigt de rechtvaardigheid door het
geloof (Rom.3:21-25) - 95
30. Jakobus verkondigt de rechtvaardigheid door het
geloof dat leeft (Jak.2:20-23) - 98
31. Rechtvaardig door het bloed van het Lam
(Openb.1:5,6; 5:9,10) -101

Bijlage: Enkele vragen beantwoord

1. Rechtvaardiging onder Gods genadegaven - 104

2. Rechtvaardiging in tijden van geestelijke opwekking -
106
3. Rechtvaardiging ten koste van de andere genadegaven -
106
4. Rechtvaardiging als rechtszaak - 107
5. Rechtvaardiging als ervaren rechtsgeding - 108
6. Rechtvaardiging als vrijspraak door God de Vader - 109
7. Rechtvaardiging en het leven van de rechtvaardigen -
110
8. Rechtvaardiging: één of meer rechtvaardigingen - 110
9. Rechtvaardiging in de wedergeboorte - 111
10. Rechtvaardiging in de rechtbank van het geweten -
112

Gebed - 115

Lied: De HEERE onze gerechtigheid, door R.M. M'Cheyne -
117

Literatuur - 121

1 EEN LEVENSVRAAG

Lezen: Psalm 24

(David zingt:) Wie zal de berg van de HEERE beklimmen? Wie zal staan in Zijn heilige plaats? Wie rein is van handen en zuiver van hart, wie zijn ziel niet opheft tot wat vals is en niet bedrieglijk zweert. Hij zal zegen ontvangen van de HEERE en gerechtigheid van de God van zijn heil. Dat is het geslacht van hen die naar Hem vragen, die Uw aangezicht zoeken; dat is Jakob. Sela. (Psalm 24:3-6)

(Micha profeteert:) Waarmee zal ik de HEERE tegemoet gaan en mij buigen voor de hoge God? Zal ik Hem tegemoet gaan met brandoffers, ...Zal ik mijn eerstgeborene geven voor mijn overtreding...? Hij heeft u, mens, bekendgemaakt wat goed is en wat de HEERE van u vraagt: niets anders dan recht te doen, goedertierenheid lief te hebben en ootmoedig te wandelen met uw God. (Micha 6:6-8)

‘Hoe verschijn ik rechtvaardig voor God?’ is een vraag die mensen in het algemeen niet bezig houdt. We kunnen die vraag gehoord hebben, door onderwijs en prediking, maar daarmee is het nog geen levensvraag. Wanneer God een levende werkelijkheid in ons leven wordt, wordt dat anders. We gaan beseffen we dat we voor Hem, de heilige en rechtvaardige God, niet kunnen bestaan en eenmaal voor Zijn rechterstoel moeten verschijnen. De vraag : ‘Hoe verschijn ik rechtvaardig voor God?’ brengt ons ertoe om de

HEERE te gaan zoeken in Zijn Woord, de Bijbel, en in kerkdiensten waar Zijn Woord verkondigd wordt en in het gebed. De vraag: 'Hoe verschijn ik rechtvaardig voor God?' wordt een levensvraag en blijft dat, totdat de HEERE ons rechtvaardig verklaart omwille van Jezus, Zijn Zoon, en Zijn offer, die we door een geschonken geloof aannemen. In Jezus' offer rust God en daarin vinden wij rust en vrede; een vrede die alle verstand te boven gaat. Wat een vreugde: rechtvaardig voor God en een erfgenaam van het eeuwige leven!

De vraag: 'Hoe verschijn ik rechtvaardig voor God?' staat niet letterlijk in de Bijbel, maar David en Israël hebben wel beseft dat de HEERE, de God van Israël, heilig en rechtvaardig is. Ze denken daarbij aan het verschijnen voor de HEERE in de eredienst: in de tabernakel of tempel. In de psalmen 15 en 24 geeft David uiting aan zijn besef van Gods heiligheid en rechtvaardigheid. Hij vraagt: 'HEERE, wie zal verblijven in Uw tent? Wie zal wonen op Uw heilige berg?' (Ps.15:1). David beantwoordt die vraag ook. De rechtvaardige Israëliet, die leeft uit en naar Gods verbond, die kan verblijven in Gods huis. David beschrijft de godvruchtige levenswandel van zo'n Israëliet en hij voegt er aan toe: 'Wie deze dingen doet, zal niet wankelen, voor eeuwig' (Ps.15:5). In psalm 24 voegt David toe: 'Hij zal zegen ontvangen van de HEERE en gerechtigheid van de God van zijn heil. Dat is het geslacht van hen die naar Hem vragen, die Uw aangezicht zoeken, dat is Jakob. Sela' (5,6). De HEERE vermenigvuldigt Zijn genade! In

psalm 143 bidt David: 'Verhoor mij naar Uw trouw, naar Uw gerechtigheid. Ga niet in het gericht met Uw dienaar, want niemand die leeft, is voor Uw aangezicht rechtvaardig' (1,2; vgl. Ps.130:3). Hij ziet op naar Gods gerechtigheid en ziet af van eigen rechtvaardigheid. Hij kan voor God niet bestaan. In Micha 6 voert de HEERE een rechtszaak met Zijn volk Israël vanwege ontrouw aan Zijn verbond. Hij vraagt of Hij iets verkeerd heeft gedaan of Zijn volk vermoeid heeft. Verbaasd antwoordt het volk: 'Waarmee zal ik de HEERE tegemoet gaan en mij buigen voor de hoge God?' Hoe zal ik voor Hem verschijnen? Wil de HEERE brandoffers, kostbare eenjarige kalveren, duizenden rammen,... kinderooffers? De HEERE antwoordt: recht doen, trouw liefhebben en nederig wandelen met Hem. Hij wil niet gediend worden met grote offers zonder een godvruchtige levenswandel. Hem liefhebben en de naaste liefhebben behoren bij elkaar! (Mt.22:37-40). God wil dat Zijn volk leeft uit de beloften en naar de geboden van Zijn verbond, uit liefde tot Hem, amen.

Gebed

Dank U, HEERE, voor deze levensvraag. Geef dat we die beantwoorden naar Uw wil, uit genade, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Zegt de Bijbel nog meer over deze levensvraag?
2. Waarom legt de Bijbel nadruk op de levenswandel?
3. Is dit jouw levensvraag? Hoe? Waarom (niet)?

2 WIE IS GOD?

Lezen: Exodus 34:5-9

Toen de HEERE bij hem (Mozes) voorbijkwam, riep Hij: HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, geduldig en rijk aan goedertierenheid en trouw, Die goedertierenheid blijft bewijzen aan duizenden, Die ongerechtigheid, overtreding en zonde vergeeft, maar Die de schuldige zeker niet voor onschuldig houdt en de ongerechtigheid van de vaders vergeldt aan de kinderen en kleinkinderen, tot in het derde en vierde geslacht. (Exodus 34:6,7)

In de vraag: ‘Hoe verschijn ik rechtvaardig voor God? wordt Hij het laatst genoemd. Maar het gaat om Hem; om wie Hij is en wat Hij doet. Hoe verschijn ik voor Hem? God zij dank, heeft Hij zich bekendgemaakt: aan Adam en Eva, aan Zijn volk Israël en aan Christus’ Gemeente en doet Hij dat nog.

Aan de eerste mensen heeft Hij zich bekend gemaakt als God, de almachtige Schepper, Die voor hen zorgt, hun een opdracht geeft en hen beschermt door het gebod: niet eten van de boom van de kennis van goed en kwaad. Hij geeft hun het goede leven met Hem en met elkaar en wil niet dat ze het kwaad leren kennen. Na de zondeval vraagt Hij als hun Vader en Rechter: ‘Waar bent u?’; een vraag van Zijn liefde en van Zijn recht. Vóór Hij Zijn straf over Adam en Eva uitspreekt, belooft Hij de komst van Jezus, de Redder, Die de slang – het instrument van satan – zal overwinnen (Gen.3:15).

Later roept Hij Abraham, die met zijn vaders de afgoden dient (Joz.24:2,14) en geeft hem heerlijke beloften (Gen.12:1-3). Hij zegt tegen hem: 'Ik ben God, de Almachtige! Wandel voor Mijn aangezicht en wees oprecht' (Gen.17:1). Hij richt Zijn verbond op met hem en zijn nageslacht: 'Ik – jullie God en jullie – Mijn volk' (Gen.17:7).

Aan Mozes maakt God Zijn verbondsnaam HEERE bekend: 'IK BEN DIE IK BEN', Ik ben er bij. (Ex.3:14). Daarbij belooft Hij dat Hij zal optreden als Redder van Israël en als Rechter van de Egyptenaren (Ex.3:17-20). Na Israëls zonde van het gouden kalf bij de berg Sinäi en na Mozes' beroep op God om met Zijn volk mee te gaan, roept de HEERE Zijn eigen Naam voor Mozes uit. Hij noemt Zijn Naam tweemaal en noemt een aantal van Zijn eigenschappen; de eerste hebben betrekking op Zijn genade, die het volk hard nodig heeft na de zonde met het gouden kalf en de laatste eigenschap heeft betrekking op het handhaven van Zijn heilig recht. Hij houdt de schuldige niet voor onschuldig, maar straft de zonden van de vaders tot in het derde en vierde geslacht, wanneer die in het zondige spoor verder gaan en zich niet bekeren. Hier gaat Zijn genade voorop en Zijn recht volgt.

God heeft zichzelf het heerlijkst bekendgemaakt in Jezus, Zijn Zoon, de Messias van Israël. Hij is het beeld van Zijn Vader (Kol.1:15; Hebr.1:3). Tegen Filippus zegt Jezus: 'Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien' (Joh.14:9). Zijn Naam Immanuël ('God met ons') geeft Gods Verbondsnaam HEERE

treffend weer. Het kruis straalt Gods grote liefde uit tot redding van zondaren én Zijn heilige rechtvaardigheid door hun zonden te straffen aan Jezus, Zijn lieve Zoon. Gods rechtvaardigheid en barmhartigheid worden verheerlijkt!

God is recht én doet recht. Allereerst aan zichzelf: aan Zijn rechtvaardigheid die Hij laat gelden als Zijn vergeldende én heilbrengende rechtvaardigheid waardoor Hij recht doet: door Zijn vijanden te straffen en door Zijn volk te redden.

‘Hoe verschijn ik rechtvaardig voor God?’, voor deze God, Die zich in en door Jezus bekendgemaakt heeft als een verzoend God en Vader. Syrische soldaten zeiden tegen hun koning Benhadad dat ze gehoord hadden dat de koningen van Israël goedertieren koningen waren. Ze gingen naar hem toe in rouwgewaden en touwen om hun hoofden en ze bleven leven (1 Kon.20:31-33). Hoeveel te meer zij, die de HEERE, de God van genade, om vergeving en eeuwig leven smeken, amen.

Gebed

HEERE, God van alle genade, dank U voor wie U bent en wat U gedaan hebt en doet. Geef dat ik tot U de toevlucht neem en genade vind in Uw ogen. Om Jezus' wil, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat zegt de Bijbel nog meer over wie God is?
2. Hoe kom je *aan* een verkeerd Godsbeeld en daarvan *af*?
3. Hoe ken je God? Waarom?

3 WIE BEN IK?

Lezen: Ps.8

(David zingt:) Toch hebt U hem (de mens) weinig minder gemaakt dan de engelen en hem met eer en glorie gekroond. U doet hem heersen over de werken van Uw handen, U hebt alles onder zijn voeten gelegd: schapen en runderen, die allemaal, en ook de dieren van het veld, de vogels in de lucht en de vissen in de zee, al wat over de paden van de zeeën gaat. (Psalm 8:6-9)

De vraag: 'Hoe verschijn ik voor God?' is een persoonlijke vraag die de HEERE persoonlijk maakt. Het wordt een levensvraag. We beseffen onze kleinheid en zondigheid. Voor de heilige en rechtvaardige God kunnen we niet bestaan. Deze vraag kan ons terugwerpen op onszelf en ons lang bezighouden zonder dat we het goede antwoord erop vinden. Het is goed om naar onszelf te kijken *in het licht van God en Zijn Woord*. Dan ontdekken we dat we Gods kind, Adams kind en Abrahams kind zijn en Christus' kind moeten worden. Dan kunnen we rechtvaardig voor God verschijnen!

In Psalm 8 bezingt David de heerlijkheid van de HEERE, de God van Israël, in Zijn schepping, met name in die van de mens. Wat heeft Hij die een heerlijke positie gegeven: koning over de aarde en de dieren! God heeft de mens geschapen naar Zijn beeld en hem heerschappij gegeven (Gen.1:26, 27). *Adam is de zoon van God!* (Lk.3:38). 'HEERE, onze Heere, hoe

machtig is Uw Naam op de hele aarde!’ Maar deze heerlijke positie is de mens door eigen schuld verloren. Hij kan niet meer voor God verschijnen. Adam en Eva verbergen zich voor Zijn stem wanneer ze die horen. Hij moet ze tevoorschijn roepen: ‘Waar bent u?’ Adam beklagt zich over zijn naaktheid, maar hij belijdt niet zijn zonde. Hij geeft Eva de schuld én God: ‘De vrouw die U gaf om bij mij te zijn’. En Eva geeft de slang de schuld van haar ongehoorzaamheid. De HEERE straft Adam en Eva om hun zonde en verbant ze uit het paradijs, uit Zijn gemeenschap. *Als nakomelingen van Adam en Eva zijn we Adamskinderen*; zondaren, die hun levensdoel missen: God liefhebben boven alles en onze medemens als onszelf. David belijdt: ‘Niemand die leeft, is voor Uw aangezicht rechtvaardig’ (Ps.143:2; Rom.3:10). De HEERE laat de mens, die van Hem afgevallen en satan toegevallen is, echter niet aan zijn lot over. In het paradijs geeft Hij de belofte over het Zaad van de vrouw, Jezus, de Overwinnaar van satan. Later richt Hij met Noach en Abraham een verbond op. In de zegeningen daarvan mogen we delen. Door het geloof in Jezus, de Messias van Israël, zijn wij, heidenen, ook *kinderen van Abraham* (Rom.4; Gal.3); niet natuurlijke, maar geestelijke kinderen. Als kinderen van gelovige ouders behoren we tot Gods verbond met Abraham. Een groot voorrecht met een grote verantwoordelijkheid! Dit voorrecht is geen rustbank, maar een knielbank. Om door het geloof met Jezus, de Messias van Israël, verenigd te worden en zo in de geestelijke zegeningen van het verbond te delen. Dit spreekt niet van-

zelf, want Jezus zegt dat kinderen van het Koninkrijk – verbondskinderen - buiten het Koninkrijk van God geworpen kunnen worden (Mt.8:12; Lk.16:25). Verbondskinderen zonder geloof kunnen verloren gaan! Het is niet genoeg Abrahamskind te zijn. Het komt op het geloof van Abraham aan!

De vierde positie is die van *Christuskind*: door het geloof met Jezus verenigd worden. Hem te leren kennen en op Hem te leren vertrouwen. Dan zijn we rechtvaardig voor God en een erfgenaam van het eeuwige leven.

Voor de rechtvaardiging door het geloof is nodig onze zonden en schuld te leren kennen door het werk van de Heilige Geest. God spreekt *schuldigen* vrij omwille van Jezus' offer op het kruis. Wat een genade! Aan Hem alle dank en eer! Amen.

Gebed

Dank U, HEERE, God van Israël, voor Uw licht over ons mens-zijn. Geef dat we de posities van Uw kind, Adamskind, Abrahamskind en Christuskind leren kennen en die nooit vergeten, tot eer van U en tot zegen van onszelf, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat zegt de Bijbel nog meer over deze vier posities?
2. Waarom lijkt er voor de worstelaar met: 'Hoe verschijn ik rechtvaardig voor God' vaak maar één positie te zijn?
3. Wat betekenen deze vier posities voor je? Waarom?

4 GODS 'ANTWOORDEN' OP DE VRAAG

Lezen: Genesis 3

*En de HEERE God riep Adam en zei tegen hem: Waar bent u?
(Gen.3:9)*

*Toen zei de HEERE God tegen de slang: ...En Ik zal vijandschap
teweegbrengen tussen u en de vrouw, en tussen uw
nageslacht en haar Nageslacht; Dat zal u de kop vermorzelen
en u zult Het de hiel vermorzelen. (Gen.3:14,15)*

*En de HEERE rook die aangename geur (van Noachs
brandoffers) en de HEERE zei in Zijn hart: Ik zal de aardbodem
voortaan niet meer vervloeken vanwege de mens;...Ik zal
voortaan niet al het levende meer doden, zoals Ik gedaan heb.
(Gen.8:21)*

*De HEERE nu zei tegen Abram: Gaat u uit uw land, uit uw
familiekring en uit het huis van uw vader naar het land dat Ik
u wijzen zal. Ik zal u tot een groot volk maken, u zegenen en
uw naam groot maken; en u zult tot een zegen zijn...en in u
zullen allen geslachten van de aardbodem gezegend worden.
(Gen.12:1-3)*

De achtergrond van de vraag: 'Hoe verschijn ik rechtvaardig voor God?' is de zondeval in het paradijs met al zijn gevolgen. Wanneer die niet gebeurd was, zou deze vraag nooit gesteld zijn. Na de zondeval komt de HEERE onmiddellijk in actie! Hij gaat direct aan het werk om te herstellen wat de zonde verwoest heeft. Hij wil dat de mens weer rechtvaardig voor Hem

kan verschijnen, in een rechte verhouding met Hem komt en rechtvaardig leeft voor Zijn aangezicht.

Hij zoekt Adam en Eva op en Hij roept ze te voorschijn uit hun schuilhoek met de vraag: 'Waar bent u?' Een vraag van Zijn liefde: Hij wil Zijn kinderen Adam en Eva terug. Het is ook een vraag van Zijn recht op hen dat Hij laat gelden. Ze kunnen wat ze gedaan hebben niet maken tegenover hun hemelse Vader. Zo mag je met je Vader niet omgaan. De HEERE laat Zijn hoge rechten gelden: de slang als instrument van de satan, Zijn tegenstander, wordt vervloekt en Adam en Eva worden gestraft. Maar de vervloeking van de slang eindigt met de belofte van de Slangenvertreder: Jezus, de Overwinnaar van satan. De mens blijft niet in de macht van de slang en van de satan waaraan hij zich onderworpen heeft. God verklaart aan slang en satan de oorlog en belooft de overwinning. Wat een genade! Verder maakt de HEERE kleren voor Adam en Eva en bekleedt hen daarmee. Hij beschermt hen om van de levensboom te eten, om voor altijd zondaars te blijven. Wat een liefde en zorg van de HEERE voor de mens die Hem ongehoorzaam is geweest! Zijn barmhartigheid roemt tegen een verdiend oordeel!

De HEERE maakt in het paradijs een nieuw begin. Hij doet dat ook met de geboorte van Seth, nadat Kain Abel vermoord heeft (Gen.4:25,26). Hij gaat daarmee door: na de zondvloed richt Hij met Noach en de hele schepping Zijn verbond op. En na de torenbouw van Babel en de terugval in afgodendienst

van Sems nageslacht roept Hij Abraham en richt Hij met hem en zijn nageslacht Zijn verbond op: 'Ik ben - jullie God en jullie - Mijn volk' (Gen. 17:7). Hij belooft aan Abraham: 'In u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden'; in Jezus, de Messias van Israël.

In de volheid van de tijd zendt God Jezus, Zijn Zoon, stort Zijn Geest uit en zendt Christus' Gemeente uit naar alle volken om het Evangelie van Jezus' komst en werk te verkondigen. De HEERE, de God van Israël, heeft dat allemaal gedaan om te herstellen wat de zonde verwoest heeft. Om het voor zondaren mogelijk te maken om rechtvaardig voor Hem te verschijnen, in vrede, zonder vrees! Dit zijn Zijn 'antwoorden' op de vraag: 'Hoe verschijn ik rechtvaardig voor God?' Wat zou Hij nog meer moeten doen? Amen.

Gebed

HEERE, God van Israël, dank U voor alles wat U gedaan hebt en doet om de breuk door de zonde te herstellen. Geef ons ogen om te zien en een hart om op te merken. Laten Uw heilsdaden ons leiden tot geloof en bekering, in Jezus' Naam, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat zegt de Bijbel nog meer over Gods 'antwoorden'?
2. Welke ontwikkeling tekent zich daarin af?
3. Wat is je reactie op Gods 'antwoorden'? Waarom?

5 GOD VOORZIET IN DE MIDDELAAR JEZUS CHRISTUS

Lezen: 1 Timotheüs 2:1-7

Want er is één God. Er is ook één Middelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus. (1 Tim.2:5)

Hoe kan een onheilig en onrechtvaardig mens voor de heilige en rechtvaardige God verschijnen? De mens zelf kan dat niet mogelijk maken. Hij kan zijn zondige aard niet veranderen en de verbroken relatie met God niet herstellen. De weg van zelfverlossing is een doodlopende weg. De weg van verlossing zal van de andere kant moeten komen: van Gods kant en die komt van Hem. Direct na de zondeval in het paradijs geeft Hij 'de moederbelofte' van de komst van het Vrouwenzaad, dat de slang en de satan zal overwinnen (Gen.3:15). Deze belofte is de 'moeder' van een lange reeks beloften die volgen en die de komst van Jezus, de Messias van Israël, voorzeggen. Jezus zegt dat Abraham Zijn dag, de dag van de Messias, heeft gezien en zich daarop heeft verheugd (Joh.8:56). Johannes de Doper is de laatste profeet die Jezus' komst en werk aankondigt (Mt.3:11,12). Hij zal Profeet, Priester en Koning zijn (Deut.18:15,18; Ps.110:4; Jes.11:1-5). Hij zal tussenpersoon, middelaar, zijn tussen de heilige en rechtvaardige God en de onheilige en onrechtvaardige mens en die met elkaar verzoenen. Hij zal de verbroken relatie tussen God en mens herstellen. Dit alles gaat van God uit. De mens na de zondeval beseft zo'n tussenpersoon, een middelaar, nodig te hebben. Abraham ontmoet Melchizedek, de koning van

(Jeru)Salem, een priester van de allerhoogste God (Gen.14:18-20); een priester die bemiddelt tussen God en mensen. En Job - die vóór Mozes en de uittocht heeft geleefd - roept in zijn rechtszaak met God om zijn Getuige en Pleitbezorger in de hemel (16:19) en vraagt aan God: 'Stel U toch borg voor mij bij U; wie zal er anders zijn die het (de afspraak) met handslag bevestigt?' (17:3). In grote nood roept Job uit: 'Ik weet echter: Mijn Losser (Hebr. *goēl*) leeft' (Job 19:25). De 'losser' is een bloedverwant, die verkocht bezit van een verarmd familielid terugkoopt (Ruth 2:20; 4:1-14). Elihu, de vriend van Job, vraagt voor een ernstige zieke of er een bemiddelaar is, één uit duizend, die hem bekend zal maken wat recht is. Dan zal God de zieke genadig zijn en zeggen: 'Ik heb verzoening gevonden' en zijn leven sparen (33:21-28). Wanneer de HEERE aan Israël verschijnt bij de berg Sinaï, vraagt het volk of Mozes als middelaar mag optreden en de HEERE stemt daarmee in (Ex.20:18,19; Deut.5:23-28). De priesterdienst in Israël toont de noodzaak van bemiddeling tussen God en Zijn volk en de offerdienst de noodzaak van plaatsvervangingsdieren in plaats van de offeraars. Jesaja profeteert over de Messias: 'Door de kennis van Hem zal de Rechtvaardige, Mijn Knecht velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen' (Jes.53:11). En Jeremia profeteert over Hem: 'Ik (God) zal Hem naderbij doen komen en Hij zal tot Mij naderen. Want wie is het die met zijn hart borg wordt om tot Mij te naderen?' (Jer.30:21). Hij noemt Zijn naam: 'DE HEERE

ONZE GERECHTIGHEID' (Jer.23:6;33:16). De profeet Maleachi kondigt Hem aan als de Zon der gerechtigheid (4:2). Het hele Oude Testament roept om de komst en het werk van een Middelaar en belooft Hem! Wanneer Jezus komt in de volheid van de tijd, treedt Hij op als Middelaar. Als Profeet bemiddelt Hij de Naam en de woorden van Zijn Vader, als Priester bemiddelt Hij de verzoening met Zijn Vader door Zijn kruisoffer en als Koning bemiddelt Hij het Koninkrijk van Zijn Vader en maakt het zichtbaar door tekenen ervan op te richten. Hij bemiddelt tussen Israël, Gods uitverkoren volk, en de heidenvolken (Ef.2:11-22). Hij zegt: 'Ik ben *de Weg* (tot de Vader), de Waarheid en het Leven. Niemand komt tot de Vader dan door Mij' (Joh.14:6). Er is één Middelaar tussen God en mensen: Jezus Christus. Hij alleen en volmaakt! Amen.

Gebed

Dank U, HEERE, God van Israël, voor Uw en onze Middelaar Jezus Christus. Leer ons door Hem tot U te gaan, door het werk van Uw Heilige Geest, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat zegt de Bijbel nog meer over Jezus' Middelaarschap?
2. Kan Job 33:21-24 betekenis hebben voor het rechtvaardig worden voor God?
3. Ken je de Heere Jezus Christus als Middelaar? Hoe?

6 GOD PRIJST DE WEG VAN HET GELOOF AAN

Lezen: Hebreëën 11:1-19

(De Hebreëenschrijver zegt:) Zonder geloof is het echter onmogelijk God te behagen. Want wie tot God komt, moet geloven dat Hij is en dat Hij beloont wie Hem zoeken. (Hebreëën 11:6)

God voorziet in de Middelaar Jezus Christus. Onrechtvaardige mensen kunnen nu rechtvaardig voor Hem verschijnen. Wat een genadegeschenk! Met Paulus zeggen we: 'Ja, God zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave!' (2 Kor.9:15). De HEERE geeft nog meer. Hij wijst onrechtvaardige mensen de weg van het geloof en Hij prijst die weg aan: de weg van kinderlijk vertrouwen op de Middelaar Jezus Christus. Hoe? Hij maakt Hem bekend in Zijn Woord, de Bijbel. Hoe heerlijk wordt daar over Hem gesproken! In de beloften en profetieën over de komende Messias en in de evangeliën over hun vervulling in Jezus, de Heiland. De apostel Johannes jubelt het uit: 'En het Woord - Jezus, de Zoon van God - is vlees geworden en heeft onder ons gewoond en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader, vol van genade en waarheid' (Joh.1:14). Jezus maakt zichzelf bekend als de Heiland vol barmhartigheid. Hij nodigt: 'Kom naar Mij toe, allen die vermoeid en belast bent en Ik zal u rust geven. Neem Mijn juk op u en leer van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en u zult rust vinden voor uw ziel; want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht'

(Mt.11:28-30). En Hij belooft: 'Wie tot Mij komt, zal Ik beslist niet uitwerpen' (Joh.6:37). Zijn woorden zijn betrouwbaar en vertrouwenswaardig en wekken geloof in mensenharten. Gods beloften leiden tot geloven in Hem en Zijn woorden. Onrechtvaardige mensen vluchten tot Jezus: de HEERE ONZE GERECHTIGHEID. Ze leren Hem kennen en Zijn Naam noemen en roemen. Hij is de rechtvaardige Telg uit het koningshuis van David, Die de God van Israël geeft. Hij verwerkelijkt Gods gerechtigheid: Hij brengt recht en gerechtigheid op aarde. Hij is zo nauw verbonden met God dat Hij 'de HEERE ONZE GERECHTIGHEID' genoemd wordt (Jer.23:6; 33:16). In Hem is de HEERE de gerechtigheid van Zijn volk. Ze leren Jezus kennen als de Weg, de Waarheid en het Leven en ze komen thuis bij de Vader door Hem (Joh.14:6). Door het werk van de Heilige Geest in de harten en levens van onrechtvaardige mensen leren ze Hem kennen. Zo kunnen ze rechtvaardig verschijnen voor God: in Jezus Christus door het geloof, bekleed met Zijn gerechtigheid.

Daarom wijst de hele Bijbel de weg van het geloof aan en prijst die aan om in een rechte verhouding met God te komen en rechtvaardig te leven. Het woord 'geloven' komt het eerst voor in Genesis 15:6: 'En hij (Abraham) geloofde in de HEERE en Die rekende hem dat gerechtigheid'. Opmerkelijk dat 'geloven' hier voorkomt in verband met de gerechtigheid of rechtvaardigheid die de HEERE Abraham toerekent. Het geloof leidt tot rechtvaardigheid: rechtvaardig voor God zijn. Abraham is echter niet de eerste gelovige. De Hebree-

ënschrijver noemt Abel, Henoeh en Noach, die vóór hem geleefd hebben en er zullen meer gelovigen zijn geweest. Hun geloof was levend en werkzaam. Hun geloofsdaden werden zichtbaar. Alle gelovigen in het Oude Testament hebben uit, door en naar het geloof geleefd: het geloof in de HEERE, de God van Israëel, en Zijn beloften, in het bijzonder uit de belofte van de komende Messias en Zijn werk. De profeet Habakuk profeteert, dat de rechtvaardige zal leven door zijn geloof (Hab.2:4). Paulus en de Hebrëënschrijver herhalen en bevestigen deze woorden (Rom.1:17; Gal.3:11; Hebr.10:38). Voor de rechtvaardige is er leven, eeuwig leven, door het geloof in Jezus, de gekruisigde, de opgestane en de verheerlijkte Heiland. Wat een belofte en wat een uitzicht! Maar 'zonder geloof is het echter onmogelijk om God te behagen': geen rechte verhouding met Hem en geen rechtvaardig leven voor Hem. Daarom: Geloof en leef, leef voor eeuwig! Amen.

Gebed

HEERE, God van Israëel, Vader van onze Heere Jezus Christus, dank U voor de weg van het geloof in Jezus, Uw Zoon. Leer ons die weg kennen en gebruiken, uit genade, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat zegt de Bijbel nog meer over het geloof?
2. Is er geloof zonder rechtvaardig zijn voor God?
3. Ken je de weg van het geloof en bewandel je die? Hoe?

7 GOD KENT DE RECHTVAARDIGEN

Lezen: Psalm 1

Want de HEERE kent de weg van de rechtvaardigen, maar de weg van de goddelozen zal vergaan. (Psalm 1:6)

Het openingslied van het boek van de Psalmen bezingt het geluk van de rechtvaardige en het ongeluk van de goddelozen. Het is opmerkelijk dat in het begin van de psalm over de rechtvaardige in het enkelvoud en over de goddeloze in het meervoud wordt gesproken. De rechtvaardige is een gunstige uitzondering door Gods verkiezende genade. Eerst zegt de dichter wat de rechtvaardige niet doet: hij wandelt niet in de raad van de goddelozen, hij staat niet op de weg van de zondaars en zit niet op de zetel van de spotters. Met de goddeloze gaat het van kwaad tot erger! Daarna zegt de dichter wat de rechtvaardige wel doet: hij vindt zijn vreugde in de wet van de HEERE en overdenkt die dag en nacht. De rechtvaardige leidt een heel ander leven als de goddeloze, de mens die leeft zonder God. De rechtvaardige heeft een vruchtbaar leven, maar de goddeloze niet. De ene lijkt op een vruchtboom, wiens blad niet afvalt, en de andere lijkt op kaf dat de wind wegblaast. De goddelozen houden geen stand voor de rechtbank en houden het niet uit in het gezelschap van de rechtvaardigen. Ze kunnen het licht dat ze uitstralen niet verdragen en vluchten daarvoor weg. De dichter besluit zijn lied met: 'Want de HEERE kent de weg van de rechtvaardigen, maar de weg van de goddelozen zal vergaan'. God

kent de rechtvaardigen en hun levensweg: Hij is bij hen, Hij zorgt voor hen, ook voor hun toekomst. Maar de weg van de goddelozen is een doodlopende weg, want ze vergaan. Er is een tweërlei leven met een tweërlei toekomst, als er bijtijds geen bekering plaats vindt.

In de Bijbel worden gelovigen vaak aangeduid als 'rechtvaardigen'. Ze leven rechtvaardig voor de HEERE, de God van Israël. Ze leven uit Zijn beloften en naar Zijn geboden. Noach wordt genoemd 'een rechtvaardig en oprecht man onder zijn tijdgenoten' (Gen.6:9; 7:1). Lukas schrijft over Zacharias en Elizabeth: 'Zij waren beiden rechtvaardig voor God en wandelden onberispelijk volgens alle geboden en verordeningen van de Heere' (Lk.1:6) en over Simeon dat hij 'rechtvaardig en godvrezend' was (Lk.2:25). De vrouw van Pilatus spreekt over Jezus als 'deze Rechtvaardige' (Mt.27:19) en de Romeinse hoofdman over honderd zegt over Jezus bij Zijn sterven: 'Werkelijk, deze Mens was rechtvaardig' (Lk.23:47). 'Rechtvaardig' heeft in de Bijbel vaak meer betrekking op het rechtvaardige leven van de gelovigen dan op hun rechtvaardige verhouding tot God; het is meer een ethisch dan een juridisch begrip. Zo'n rechtvaardig leven is echter onmogelijk zonder een rechte relatie met God. Het is de vrucht ervan. Jezus zegt: 'Zo brengt iedere goede boom vruchten voort...Een goede boom kan geen slechte vruchten voortbrengen...Zo zult u hen (valse profeten) dus aan hun vruchten herkennen' (Mt.7:17,18,20).

In de Bijbel staan veel beloften voor de rechtvaardigen, vooral in de boeken Psalmen en Spreuken: 'De ogen van de HEERE rusten op de rechtvaardigen, Zijn oren zijn gericht op hun hulpgeroep' (Ps.34:16); 'De rechtvaardigen zullen de aarde bezitten en voor eeuwig daarop wonen' (Ps.37:29); 'De rechtvaardige zal groeien als een palmboom, hij zal opgroeien als een ceder op de Libanon' (Ps.92:13); 'De HEERE laat een rechtvaardige ziel geen honger lijden' (Spreuk.10:3); 'De rechtvaardige wordt uit benauwdheid gered' (Spreuk.11:8); en 'De rechtvaardige eet tot hij verzadigd is' (Spreuk.13:25). De Spreukendichter plaatst tegenover de belofte voor de rechtvaardige het ongeluk van de goddeloze. Al deze beloften voor de rechtvaardigen zijn in Jezus ja en in Hem amen, tot verheerlijking van God door ons (2 Kor.1:20). Hij is de HEERE ONZE GERECHTIGHEID. In Hem zijn en door Hem worden alle beloften voor de rechtvaardigen vervuld. Halleluja! Amen.

Gebed

Dank U, HEERE, God van Israël, dat U alle rechtvaardigen kent en zoveel beloften voor hen hebt gegeven. Geef dat het gekend zijn door U en Uw beloften ons bemoedigen, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat zegt de Bijbel nog meer over de rechtvaardigen? Ken je nog meer beloften voor hen?
2. Wat betekent de nadruk op een rechtvaardig leven?
3. Leid je een rechtvaardig leven? Hoe? Waarom?

8 GOD NEEMT ABEL AAN

Lezen: Genesis 4:1-16

(Jezus zegt:) Opdat over u (Schriftgeleerden en Farizeeën) al het rechtvaardige bloed zal komen dat vergoten is op de aarde, vanaf het bloed van de rechtvaardige Abel tot het bloed van Zacharia, de zoon van Berechja, die u gedood hebt tussen de tempel en het altaar. (Mattheüs 23:35)

Door het geloof heeft Abel God een beter offer gebracht dan Kaïn. Daardoor kreeg hij getuigenis dat hij rechtvaardig was; dit heeft God met het oog op zijn gaven getuigd. En door dit geloof spreekt hij nog, nadat hij gestorven is. (Hebreeën 11:4)

Vóór de rechtvaardige God is niet één mens rechtvaardig, omdat alle mensen zondaars zijn (Rom.3:10). Toch spreekt Jezus over de *rechtvaardige* Abel ('ademtocht'), de zoon van Adam en Eva, die door zijn broer Kaïn vermoord wordt. Jezus zegt dat God het rechtvaardige, onschuldig vergoten, bloed zal straffen vanaf Abel tot Zacharia, de zoon van Berechja, die de Israëlieten gedood hebben tussen de tempel en het altaar. Deze Zacharia is een profeet na de ballingschap (Zach.1:1,7), naar wie het Bijbelboek genoemd is. Of hij gewelddadig om het leven gekomen is, weten we niet. Veel Bijbeluitleggers denken daarom aan Zacharia, de zoon van de priester Jojada, die het volk op bevel van koning Joas stenigde in de voorhof van de tempel (2 Kron.24:17-22). Deze geschiedenis staat in het boek Kronieken, het laatste boek in de Hebreeuwse

Bijbel. De geschiedenis van Abel staat in Genesis, het eerste Bijbelboek. Jezus wil zeggen: Vanaf Abel tot Zacharia is er rechtvaardig, onschuldig vergoten, bloed dat van de aarde tot God om vergelding roept en dat Hij zal straffen. Waarom Abel rechtvaardig is, zegt Jezus niet.

Daarover lezen we in het boek Hebrëen: 'Door het geloof heeft Abel God een beter offer gebracht dan Kaïn. Daardoor kreeg hij getuigenis dat hij rechtvaardig was; dit heeft God met het oog op zijn gaven getuigd'. 'Een beter offer': een offer van een dier dat God blijkbaar heeft voorgeschreven (Gen.3:21) en wat Hem behaagt. Abel kiest met zorg zijn offergave (Gen.4:4). Kaïn brengt een offer van veldvruchten; een eigenwillig offer. 'De HEERE nu sloeg acht op Abel en op zijn offer, maar op Kaïn en zijn offer sloeg hij geen acht' (Gen.4:4). Eerst wordt de naam van de offeraar genoemd en daarna zijn offer. De gezindheid en de leefwijze van de offeraar zijn belangrijk (1 Sam.15:22; Jes.1:11-18). De Hebrëenschrijver legt nadruk op 'een beter offer' en op 'zijn gaven' die Abel brengt. Waarom de HEERE acht slaat op Abel en zijn offer en niet op Kaïn en zijn offer, zegt het boek Genesis niet. Maar dit is wel de aanleiding tot de jaloezie van Kaïn die leidt tot zijn moord op Abel. De Hebrëenschrijver zegt dat Abel *door het geloof* een beter offer heeft gebracht en daardoor getuigenis gekregen heeft dat hij rechtvaardig is. Het offer van Abel is beter dankzij zijn geloof waardoor het gedragen en gebracht wordt. Daarom geeft God daar getuigenis van en laat Hij zich prijzend uit over Abels gaven. Wat

een rijke genade! We weten niet of Abel eerder rechtvaardig voor God was door het geloof. Mocht dit zo zijn dan is dit een heerlijke bevestiging voor hem! In Abels offer licht het offer van Jezus op waar alle offers in het Oude Testament naar verwijzen. Op grond van Jezus' zoenoffer - in het geloof aanvaard - kunnen onrechtvaardige mensen rechtvaardig worden voor God: in een rechte verhouding met Hem komen en rechtvaardig gaan leven, tot eer van Hem en tot zegen van zichzelf en velen met hen. De rechtvaardige Abel is een geloofsgetuige: 'Door dit geloof spreekt hij nog, nadat hij gestorven is'. Hij wekt ons op om in het spoor van het geloof te gaan: afzien van jezelf en opzien naar de HEERE, vertrouwend op Jezus' zoenoffer aan God gebracht, dat tegelijk een dankoffer voor de ontvangen verzoening is. Jezus' offer is en blijft het rustpunt van ons hart! Amen.

Gebed

HEERE, God van Israël, dank U voor Uw werk in en door Abel. Geef dat we geloven in Jezus' zoenoffer tot rechtvaardigheid, door de kracht van Uw Heilige Geest, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Hoe weten we dat Abel rechtvaardig is voor God?
2. Hoe is hij dat geworden?
3. Geloof je dat je rechtvaardig voor God bent? Hoe? Waarom?

9 GOD ZIET NOACH RECHTVAARDIG

Lezen: Genesis 7

Daarna zei de HEERE tegen Noach: Ga in de ark, u en heel uw gezin, want ik heb gezien dat u te midden van uw tijdgenoten voor Mijn aangezicht rechtvaardig bent. (Genesis 7:1)

(De Hebreënschrijver zegt:) Door het geloof heeft Noach, toen hij een aanwijzing van God ontvangen had van de dingen die nog niet gezien waren, uit ontzag voor God de ark gebouwd, tot redding van zijn gezin. Daardoor heeft hij de wereld veroordeeld en is een erfgenaam geworden van de rechtvaardigheid die overeenkomstig het geloof is. (11:7)

Noach ('rust') is een nakomeling van Seth die de plaats van Abel heeft ingenomen (Gen.4:25). Hij is de eerste persoon die de Bijbel rechtvaardig noemt. De HEERE zegt tegen Noach: 'Ik heb gezien dat u te midden van uw tijdgenoten voor Mijn aangezicht rechtvaardig bent'. 'Rechtvaardig' betekent dat Noach in een rechte verhouding tot de HEERE staat en rechtvaardig leeft; in Hem gelooft en Hem gehoorzaamt. Eerder is van hem gezegd dat hij genade gevonden heeft in de ogen van de HEERE, een rechtvaardig en oprecht man is onder zijn tijdgenoten en met God wandelt (Gen.6:8,9). Van Henoeh, een voorvader van Noach, is dat ook gezegd (Gen.5:24). Noach is dus niet de eerste rechtvaardige op aarde. Abel, Henoeh en Lamech, de vader van Noach, zijn rechtvaardigen geweest en hebben rechtvaardig geleefd, al

worden ze zo niet genoemd. Noach stamt uit een godvruchtig geslacht; een groot voorrecht, tegelijk een grote verantwoordelijkheid!

In opdracht van de HEERE bouwt Noach een ark, een schip, als voorbereiding op de grote watervloed die de aarde zal reinigen. Noach is gehoorzaam 'overeenkomstig alles wat God hem geboden had, zo deed hij' (Gen.6:22). Daarna zegt de HEERE tegen hem: 'Ga in de ark, u en heel uw gezin, want ik heb gezien dat u te midden van uw tijdgenoten voor Mijn aangezicht rechtvaardig bent'. De Hebreëenschrijver zegt, dat Noach dit *door het geloof* gedaan heeft, op aanwijzing van God en uit ontzag voor Hem, tot redding van zijn gezin. Noach heeft een openbaring van God ontvangen over de toekomst; wat er gaat gebeuren vóór dat dit voor iemand zichtbaar is. Niets wijst in de zichtbare wereld op een naderende overstroming van de aarde, maar de HEERE maakt dit aan Noach bekend. De HEERE bevestigt aan hem wat Amos later zegt: 'Voorzeker, de Heere HEERE doet niets tenzij Hij Zijn geheimenis heeft geopenbaard aan Zijn dienaren, de profeten' (3:7; vgl. Gen.18:17-21). Deze openbaring vervult Noach met ontzag. Diep onder de indruk van Gods spreken is hij gehoorzaam aan Gods opdracht. Noach bouwt de ark, terwijl zijn tijdgenoten volop bezig zijn met 'eten, drinken, trouwen en ten huwelijk geven' en zich van geen gevaar bewust zijn (Mt.24:38,39). Hij bouwt de ark als reddingsboot voor zijn gezin op het droge, wat op zijn tijdgenoten een vreemde indruk gemaakt zal hebben. Maar Noach doet dat

door het geloof; in kinderlijk vertrouwen op de HEERE en Zijn woord. Door zijn arkbouw veroordeelt hij de wereld die opgaat in het leven hier en nu en die niet met God rekt. Noach treedt op als prediker van de gerechtigheid is (2 Petr.2:5); als heraut van Gods rechtvaardigheid. Hij waarschuwt zijn tijdgenoten hoorbaar door zijn prediking én zichtbaar door zijn arkbouw. Zo wordt Noach een erfgenaam van de rechtvaardigheid, die voortkomt uit het geloof; een erfenis die hij nu al ontvangt. Later zegt de profeet Ezechiël dat Noach, Daniël en Job als rechtvaardigen alleen hun eigen leven hebben kunnen redden door hun gerechtigheid, maar niet dat van hun kinderen of volksgenoten (14:14,20). Het geloof en rechtvaardig zijn voor God door het geloof is een *persoonlijke* zaak, maar wel tot zegen van anderen. Noachs gezin is door de ark gered. Evenals Abel is Noach door het geloof in een rechte verhouding met God gekomen en heeft hij rechtvaardig geleefd, tot eer van Hem en tot zegen van anderen. Amen.

Gebed

Dank U, HEERE God, voor Uw werk in en door Noach. Geef dat we Uw Woord geloven en gehoorzamen, uit genade, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Hoe weet Noach dat hij rechtvaardig is voor God?
2. Blijft hij rechtvaardig na Gen.9:20-29?
3. Wat doet de zonde met rechtvaardig zijn voor God?

10 GOD REKENT ABRAHAM RECHTVAARDIG

Lezen: Genesis 15

Toen leidde Hij (de HEERE) hem (Abraham) naar buiten en zei: Kijk toch naar de sterren, als u ze kunt tellen. En Hij zei tegen hem: Zo talrijk zal uw nageslacht zijn. En hij geloofde in de HEERE en Die rekende hem dat tot gerechtigheid. (Gen.15:5,6)

(De Hebreëen schrijver zegt:) Door het geloof is Abraham, toen hij geroepen werd, gehoorzaam geweest om weg te gaan naar de plaats die hij tot een erfdeel ontvangen zou. En hij is weggegaan zonder te weten waar hij komen zou. (Hebreëen 11:8)

Na Noach vervalt zijn nageslacht in afgoderij (Joz.24:2,14). De HEERE maakt dan een nieuw begin door Abraham te roepen uit Ur der Chaldeeën. Hij moet alles achterlaten. Wat een bevel! Maar de HEERE laat op Zijn bevel heerlijke beloften volgen: een groot volk met een grote naam, Zijn zegen om voor alle volken op aarde een zegen te zijn (Gen.11:27-12:4). Bevel én belofte gaan hier samen! Bij Zijn roeping geeft de HEERE Abraham geloof en gehoorzaamheid. Hij gaat op weg naar het beloofde land dat de HEERE hem zal wijzen. De Hebreëenschrijver wijst op de grote plaats die het geloof in het leven van Abraham heeft ingenomen: door het geloof is hij gehoorzaam geweest en op weg gegaan naar het beloofde land, door het geloof heeft hij daar als vreemdeling verkeerd

en de stad verwacht die fundamenten heeft. Verder heeft hij door het geloof zijn zoon Izaak, de zoon van Gods belofte, geofferd (Hebr.11:8-19). Paulus noemt hem terecht 'de gelovige Abraham' (Gal.3:9) en de vader van alle gelovigen (Rom.4:12,16). De HEERE heeft aan Abraham beloofd dat hij een groot volk zal worden, maar de vervulling van die belofte laat lang op zich wachten. Wanneer God tegen hem zegt: 'Ik ben uw loon zeer groot', vraagt Abraham: 'Heere HEERE, wat zult U mij dan geven, aangezien ik kinderloos heenga en de bezitter van mijn huis deze Eliëzer uit Damascus zal zijn?' Abraham verlangt naar de vervulling van Gods belofte over nakomelingschap. Het ziet er naar uit dat hij kinderloos zal sterven en zijn bezittingen zal nalaten aan zijn vertrouwde dienaar. Dan komt opnieuw het woord van de HEERE tot Abraham: Eliëzer zal zijn erfgenaam niet zijn, maar zijn eigen lijfelijke zoon. God leidt Abraham naar buiten en wijst hem op de ontelbare sterren. Zo talrijk zal zijn nageslacht zijn. De HEERE herhaalt hier Zijn belofte van nageslacht en bevestigt die door dit teken. Abraham gelooft de HEERE: hij laat God God zijn en geeft Hem alle eer en Die rekt hem zijn geloof tot gerechtigheid. Abraham geloofde al eerder, toen hij Gods roeping naar het beloofde land gehoorzaamde en door het geloof leefde. Zijn geloof wordt nu bevestigd. De HEERE rekt Abraham - onrechtvaardig in zichzelf - 'gerechtigheid' toe; die wordt op zijn 'rekening' bijgeschreven (Ps.106:31), die geldt nu voor hem. Abrahams daad van geloven behaagt God, omdat die overeenkomt met Zijn wil. De HEERE

bekroont Zijn eigen werk, want dit geloof is Zijn gave en werk. Abraham is nu rechtvaardig in de ogen van de belovende God in Wie hij gelooft. Wat een wonder van genade: rechtvaardig voor God en door God! Wat een vrede en vreugde! Paulus en Jakobus halen later deze woorden aan (Rom.4:3; Gal.3:6; Jak.2:23). Deze zegen is er voor Abraham én voor allen, die in zijn voetspoor gaan: die God op Zijn Woord geloven (Rom.4:23-25). Abrahams geloof is het werk van de Heilige Geest en het geheim van Gods toerekening van gerechtigheid aan hem rust in het werk van de Messias en Zijn offer. Omwille van Hem kan de rechtvaardige God een onrechtvaardige Abraham - wiens geloof onvolmaakt is - rechtvaardig verklaren. De Messias en Zijn Geest worden hier niet genoemd, maar Zij zijn hier wel aan het werk in het leven van Abraham. Hij ontvangt 'rechtvaardig voor God' als een geschenk, uit enkel genade! Lof aan de HEERE, de God van Abraham, met Zijn Messias en de Heilige Geest! Amen.

Gebed

HEERE, God van Israël, dank U voor Uw werk in en door Abraham. Reken ook ons gerechtigheid toe in de weg van het geloof, door het werk van Uw Heilige Geest, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Hoe vermenigvuldigt de HEERE Zijn genade voor Abraham?
2. Wat is de vrucht van 'rechtvaardig voor God' (Rom.5:1-5)?
3. Heb je de zegen van Abraham ontvangen? Hoe? Waarom?

11 GOD REDT LOT

Lezen: Genesis 19:1-29

En het gebeurde, toen God de steden van de vlakte (van Sodom en Gomorra) te gronde richtte, dat God aan Abraham dacht. Daarom leidde Hij Lot uit het midden van de verwoesting, toen Hij de steden waarin Lot gewoond had, ondersteboven keerde. (Genesis 19:29)

(Petrus schrijft:) En als God de rechtvaardige Lot, die leed onder de losbandige levenswandel van normloze mensen, verlost heeft (want deze rechtvaardige, die in hun midden woonde, heeft dag in dag uit zijn rechtvaardige ziel gekweld bij het zien en horen van hun wetteloze daden) – dan weet de Heere ook nu de godvruchtigen uit de verzoeking te verlossen... (2 Petrus 2:7-9)

Wanneer de HEERE Abraham roept om te gaan naar het land dat Hij hem zal wijzen, trekt zijn neef Lot met hem mee. Hij blijft niet achter bij zijn oom Nahor in Haran. Hij kiest voor een onzekere toekomst. Abraham zal Lot verteld hebben over Gods bevel en Zijn belofte en Lot heeft die geloofd. Het kan een geloofskeus van hem geweest zijn om met Abraham mee te gaan. Enkele jaren trekken Abraham en Lot met elkaar op, totdat er onenigheid ontstaat tussen hun herders. Abraham wil geen onenigheid en stelt voor om uit elkaar te gaan: Laat elk een bepaald gedeelte van het beloofde land kiezen. Abraham als oudere laat aan de jongere Lot de keus. Lot

kiest de vruchtbare Jordaanvlakte waarin de goddeloze steden Sodom en Gomorra liggen. Lot denkt aan goede weidegronden voor zijn kudde en niet aan het geestelijke gevaar dat hem en zijn gezin bedreigt; aan materieel voordeel. Hij overschat zichzelf en onderschat de omgeving waarin hij terechtkomt. Eerst zet Lot zijn tenten op aan de rand van Sodom, later gaat hij in Sodom wonen en ten slotte zit hij in de poort van Sodom, de vergaderplaats van de stad. Hij verwerft zich een bepaalde positie. Zijn dochters krijgen verkeer met jongens uit de stad. De vrouw van Lot kan later bij hun vlucht uit Sodom niet nalaten achterom te kijken. Ze heeft Sodom wel verlaten, maar Sodom haar blijkbaar niet. Ze is ongehoorzaam aan het verbod van de engelen en wordt een zoutpilaar. Ze is uit Sodom gevlucht, maar niet behouden aangekomen in Zoar. Jezus zegt later: 'Denk aan de vrouw van Lot' (Lk.17:32). Een baken in zee!

Het wonen van Lot en zijn gezin in Sodom heeft hen in geestelijk opzicht geen goed gedaan. Het heeft een slechte invloed op hen gehad. Wanneer de mannen van Sodom de twee engelen, die bij Lot op bezoek komen, seksueel willen misbruiken, biedt hij zijn dochters aan die trouwplannen hebben, en zegt tegen hen: 'Doe met hen wat goed is in uw ogen'. Het gastrecht gaat Lot boven het welzijn van zijn dochters en zijn aanstaande schoonzoons. Wat is Lot ver weg van de HEERE en Zijn geboden! Dat brengt hem en zijn gezin in grote problemen en gewetensnood. Later maken zijn dochters Lot dronken, hebben gemeenschap met hem en

worden zwanger. Ze brengen twee kinderen ter wereld Moab en Ben-Ammi, de stamvaders van de Moabieten en Ammonieten, grote vijanden van het volk Israël. Dit gedrag staat niet los van het goddeloze leven in Sodom.

De HEERE vergeet Lot niet. Wanneer Sodom en Gomorra veroverd worden en Lot als gevangene weggevoerd wordt, wordt hij door zijn oom Abraham bevrijd (Gen.14). Wat een waarschuwing voor Lot! Wanneer de HEERE de steden gaat verwoesten, doet Abraham voorbede en Lot en zijn dochters worden uitgeleid. Verder geeft de HEERE Lot verlof in Zoar te gaan wonen. De HEERE is goed voor hem! En wie is Lot voor Hem? Petrus noemt Lot tweemaal 'rechtvaardig' en zegt dat hij dag in dag uit zijn rechtvaardige ziel gekweld heeft bij het zien en horen van de goddeloze daden van de inwoners van Sodom. Daaruit blijkt zijn geloof ondanks alles en door dat geloof is hij rechtvaardig voor God! Amen.

Gebed

Dank U, HEERE, voor Uw werk in en door Lot. Bewaar ons voor het maken van verkeerde keuzes en breng ons zo nodig terug op Uw goede weg, om Jezus' wil, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Waarin verschilt het leven van Abraham en Lot?
2. Geldt 1 Kor.3:15 voor Lot?
3. Kwel je ook je ziel? Waaraan? Waarom?

12 GOD BEHOUDT IZAK IN HET LEVEN

Lezen: Genesis 22:1-19

Abraham zei (tegen Izak): God zal zichzelf voorzien van het lam voor het brandoffer, mijn zoon. Zo gingen zij beiden samen. En zij kwamen op de plaats die God hem genoemd had. Abraham bouwde daar het altaar, schikte het hout erop, bond zijn zoon Izak en legde hem op het altaar, boven op het hout. Toen strekte Abraham zijn hand uit en nam het mes om zijn zoon te slachten...Toen sloeg Abraham zijn ogen op en keek om, en zie, achter hem zat een ram met zijn horens verstrikt in het struikgewas. Abraham ging erheen, nam die ram en offerde hem als brandoffer in de plaats van zijn zoon. (Genesis 22:8-10,13)

Izak ('Hij lacht') is van de drie stamvaders van het volk Israël de minst opvallende: Abraham en Jakob krijgen in het boek Genesis meer aandacht dan hij (Gen. 24-28). Izak wordt niet een rechtvaardige genoemd, maar hij is het wel, want aan de vruchten is zijn levensboom kenbaar (Mt.7:15-20). Vader Abraham geeft Izak een godvruchtige opvoeding. Hij vertelt hem over Gods beloften aan hem en zijn nageslacht en over de offerdienst tot verzoening en uit dankbaarheid. Izak ziet hoe zijn vader altaren bouwt en hij hoort hoe zijn vader daarbij de Naam van de HEERE aanroept (Gen.12:7,8). In zijn jeugd krijgt hij persoonlijk met de offerdienst te maken, wanneer zijn vader van God het bevel krijgt: 'Neem toch uw zoon, uw enige, die u liefhebt, Izak, ga naar het land Moria en offer

hem daar als brandoffer op één van de bergen die Ik u noemen zal'. Abraham is gehoorzaam en staat de andere morgen vroeg op, neemt Izak en twee van zijn knechten mee en ze gaan op reis. Wat een geloofsgehoorzaamheid! Wanneer ze op de derde dag aankomen op de plaats, die God genoemd heeft, laat Abraham zijn knechten daar achter en gaat met Izak verder. Hij zegt tegen zijn knechten: 'Als wij ons neergebogen hebben, zullen *wij* bij jullie terugkeren', terwijl hij Izak gaat offeren. Wat een geloofsvertrouwen! Abraham legt het hout voor het brandoffer op Izak om dat te dragen. Onderweg stelt Izak de begrijpelijke vraag naar het lam voor het brandoffer. Abraham geeft als antwoord: 'God zal zichzelf voorzien van het lam voor het brandoffer, mijn zoon'. Wat een geloof! Aangekomen op de plaats, die God genoemd heeft, bouwt Abraham het altaar, schikt het hout erop, bindt Izak zijn zoon en legt hem op het altaar boven op het hout. Het staat er heel sober, maar wat zijn deze handelingen voor Abraham en Izak zwaar geweest! Abraham heeft Izak verteld over Gods bevel om hem te offeren en Izak heeft zich vrijwillig laten binden en zich overgegeven aan God. Er wordt geen enkel woord van tegenspraak gehoord! Wat een geloof bij de jonge Izak! En wanneer Abraham dan het mes neemt om zijn zoon te doden, komt de Engel van de HEERE tussenbeide. Hij behoeft Izak niet te doden, want het is duidelijk dat Abraham alles voor de HEERE overheeft. Wat een verrassing voor Abraham én voor Izak: Izak mag blijven leven! Abraham ontdekt een ram, met zijn horens verward in de struiken. Hij

neemt die ram en offert hem als brandoffer in de plaats van Izaak. Deze ram is een Godsgeschenk! Hij heeft in dit offer voorzien en Abraham geeft het aan Hem terug. In dit offer is niets wat van Abraham is. In dit offer licht Jezus' kruisoffer op dat Hij op Golgotha zal brengen tot verzoening van de menselijke zonde en schuld. Mogelijk hebben Abraham en Izaak daar iets van gezien door het werk van de Heilige Geest (1 Petr.1:10-12)!

De Hebreeënschrijver noemt nog een geloofsdaad van Izaak. *Door het geloof* heeft hij zijn zonen Jakob en Ezau gezegend met betrekking tot toekomstige dingen (11:20). Rond die zegening is er veel menselijks (Gen.27), maar Izaak zegent hen met het oog op de toekomst die God beloofd heeft, door Zijn beloften aan Abraham. Gods werk gaat door! Hij gebruikt Izaak daarvoor ondanks zichzelf. Aan God alle eer en dank! Amen.

Gebed

Dank U, HEERE, voor Uw werk in en door Izaak. Geef ons in moeilijke situaties geloofsovergave aan U, tot eer van U en tot zegen van onszelf en velen met ons, uit genade, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat zegt Hebr.11:17-19 over het geloof van Abraham?
2. Ken je meer geloofsvruchten in het leven van Izaak?
3. Ken je geloofsbeproevingen? Hoe ga je daar mee om?

13 GOD OVERWINT JAKOB

Lezen: Genesis 32:22-32

Toen zei Hij (de Engel van de HEERE): Uw naam zal voortaan niet meer Jakob luiden, maar Israël, want u hebt met God en met mensen gestreden en hebt overwonnen. Jakob vroeg daarop: Vertel mij toch Uw Naam. En Hij zei: Waarom vraagt u naar Mijn Naam? En Hij zegende hem daar. En Jakob gaf die plaats de naam Pniël. Want, zei hij, ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht en mijn leven is gered. (Genesis 32:28-30)

‘De rechtvaardige Jakob’ roept tegenspraak op. Heeft Jakob zijn broer Ezau niet bedrogen door diens eerstgeboorterecht en zegen te stelen? En zijn oom Laban door diens kudde zich toe te eigenen? Jakob is slim en maakt daar handig gebruik van. Hij bedriegt anderen, maar wordt zelf ook bedrogen: door Laban die hem eerst met Lea laat trouwen in plaats van met Rachel. En later door zijn zonen die hun broer Jozef als slaaf verkopen, zijn veelkleurig gewaad in bloed dompelen en naar hun vader laten brengen die denkt dat een wild dier hem heeft opgegeten. Jakob zondigt niet goedkoop! Maar zijn leven heeft ook een andere kant. Vóór zijn geboorte zegt de HEERE tegen moeder Rebekka, dat ze een tweeling zal krijgen en dat ‘de meerdere de mindere zal dienen’ (Gen.25:23); de eerstgeborene zal de laatstgeborene dienen. Bij hun geboorte krijgen ze de namen Ezau (‘ruig’: harig) en Jakob (‘hiel’: vasthouder). Jakob houdt het hieltje van Ezau

vast. Hiermee begint de strijd om het eerstgeboorterecht, om de verbondszegen die van Abraham op Izak is overgegaan. Jakob verliest bij zijn geboorte de strijd op het nippertje en hij kan als de jongste die achterstand nooit meer inhalen (*Studiebijbel Oude Testament*). Jakob strijdt om de verbondszegen. Dat is voor hem een geloofsstrijd; een goede strijd, maar hij strijdt niet altijd op de goede manier. Vader Izak begrijpt die strijd niet en moeder Rebekka helpt Jakob, maar op een verkeerde manier (Gen.27:5-17). Ze spreekt daarbij een vloek uit die haar treft, want ze heeft Jakob nooit meer teruggezien. Jakob moet nu vluchten naar Haran, naar zijn oom Laban, waar hij twintig jaar verblijft (Gen.31:41).

Wanneer de HEERE Jakob beveelt terug te keren naar het land Kanaän, gehoorzaamt hij, maar hij is vol vrees voor Ezau die gezegd heeft hem te zullen doden na de dood van zijn vader Izak (Gen.27:41). Jakob doet pogingen om Ezau gunstig te stemmen en treft maatregelen voor een eventuele vlucht. Op de noordelijke oever van de rivier de Jabbok blijft Jakob alleen achter, nadat hij zijn familie en bezittingen naar de overkant heeft gebracht. Hij is daar alleen zoals hij twintig jaar geleden op zijn vlucht alleen was. Het is nacht en dan treedt een onbekende tegenstander hem in de weg en er ontstaat een zware worsteling. Jakob strijdt voor zijn leven. Hij houdt vol totdat zijn tegenstander zijn heupgewricht aanraakt en dat ontwricht. Zijn tegenstander is sterker dan Jakob. Hij is zijn meerdere. Jakob ontdekt dat het de Engel van de HEERE is; de speciale vertegenwoordiger van God in het Oude

Testament: Jezus vóór Zijn menswording op aarde. Jakob vraagt om Zijn zegen – daar gaat het hem nog steeds om – en die ontvangt hij nu uit Gods hand. Hij krijgt een nieuwe naam Israël ('Strijder met God'): een nieuwe identiteit en bestemming voor zijn leven. Jakob belijdt dat hij God gezien heeft en dat zijn leven gered is. Daarom noemt hij die plaats Pniël ('gezicht van God'). De zon gaat over Jakob op in het rijk van Gods schepping én in het rijk van Zijn genade! Na deze ontmoeting met de HEERE heeft Jakob ongetwijfeld geloofd dat het nu goed is tussen God en hem, dat hij in een rechte verhouding met Hem staat. Daarna komt het goed met zijn broer Ezau. In zijn vriendelijk gezicht ziet Jakob opnieuw Gods aangezicht (Gen.33:10). Wat is de HEERE goed voor hem! Voor Jakob blijft er over: verwondering, dankzegging en aanbidding! Halleluja! Amen.

Gebed

HEERE, God van Jakob, dank U voor Uw werk in en door Jakob. Geef dat wij U ontmoeten in Jezus, Uw Zoon, en Uw zegen ontvangen, omwille van Zijn offer, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat is het verschil tussen Bethel (Gen.28:10-22) en Pniël?
2. Ken je meer geloofsdaden in het leven van Jakob?
3. Heb je God in Jezus ontmoet? Hoe? Waarom?

14 GOD VERHOOGT JOZEF

Lezen: Genesis 50:15-26

Jozef zei daarop tegen hen (zijn broers): Wees niet bevreesd, want sta ik soms op de plaats van God? Jullie weliswaar, jullie hebben kwaad tegen mij bedacht, maar God heeft dat ten goede gedacht, om te doen zoals het op deze dag is: een groot volk in het leven te houden. (Genesis 50:19,20)

Jozef ('De HEERE moge mij toevoegen': een zoon) is de oudste zoon van Jakob en Rachel. Zijn leven laat zien dat hij in een rechte verhouding met God staat en rechtvaardig leeft. Als herdersjongen hoedt hij het kleinvee van zijn broers en brengt hij een kwaad gerucht over hen tot zijn vader. Blijkbaar heeft hij last van het verkeerde dat ze doen en moet vader Jakob dit bestraffen. De relatie met zijn broers lijdt daar onder en die wordt nog slechter wanneer Jozef dromen krijgt: hij zal eenmaal over hen heersen. Zijn broers haten hem, werpen hem in een put en verkopen hem als slaaf naar Egypte. Daar komt hij terecht in het huis van Potifar, het hoofd van de lijfwacht van de koning van Egypte. De HEERE is met Jozef en zegent hem en het huis van Potifar omwille van hem. Wanneer Potifars vrouw Jozef wil verleiden tot overspel, zegt hij tegen haar: 'Hoe zou ik dan dit grote kwaad kunnen doen en zondigen tegen God?' Wanneer ze hem aanvalt, vlucht hij weg en komt hij onschuldig in de gevangenis terecht. Maar ook daar is de HEERE met hem en krijgt hij een leidinggevende taak. De HEERE maakt aan Jozef

bekend de betekenis van de dromen van de schenker en de bakker – die in de gevangenis zitten - en later die van de farao, de koning van Egypte. Jozef geeft hem daarbij een goed advies voor de komende jaren van overvloed en gebrek. De koning stelt Jozef nu aan als onderkoning. Na dertien moeilijke jaren (Gen.37:2; 41:46) geeft de HEERE Jozef deze positie om Jakob en zijn familie in het leven te behouden tijdens de hongersnood. Ps.105:19 zingt over de tijd van beproeving in Jozefs jonge leven: ‘Tot de tijd dat Zijn woord uitkwam, heeft de belofte van de HEERE hem (Jozef) gelouterd’. Gods woord, aan Jozef gegeven, om de dromen van de schenker en de bakker uit te leggen, kwam uit en dat woord zuiverde hem zoals zilver en goud gezuiverd worden. Jozef wordt in het gelijk gesteld, van vroegere beschuldigingen bevrijd en ontvangt eerherstel. De schenker vergat hem, maar de HEERE niet!

Door de grote hongersnood, die ook het land Kanaän teistert, komen Jozefs broers in Egypte om daar koren te kopen. Ze ontmoeten Jozef en ze buigen zich voor hem neer (Gen.42:6). Jozefs dromen gaan in vervulling! Nadat hij zich aan zijn broers heeft bekendgemaakt, nodigt Jozef zijn vader en familie uit om naar Egypte te komen. Hij zegt tegen zijn broers: ‘God heeft mij vóór jullie uitgezonden om voor jullie een overblijfsel veilig te stellen op aarde en jullie door een grote uitredding in leven te houden’ (Gen.45:7). Na het sterven van vader Jakob in Egypte rechtvaardigt Jozef de HEERE opnieuw, wanneer hij zegt: ‘Jullie weliswaar, jullie

hebben kwaad tegen mij bedacht, maar God heeft dat ten goede gedacht, om te doen zoals het op deze dag is: een groot volk in het leven te houden'. 'De HEERE recht in al Zijn weg en werk' (Ps.145:6; berijming 1773), volgens Jozef. Vóór zijn sterven zegt hij tegen zijn broers: 'Ik ga sterven, maar God zal zeker naar jullie omzien en jullie uit dit land (Egypte) laten trekken naar het land dat Hij gezworen heeft aan Abraham, Izak en Jakob...en dan moeten jullie mijn beenderen van hier meenemen' (Gen.50:24,25). Jozef verwacht de vervulling van Gods belofte en zijn doodkist die de Israëlieten moeten meenemen, is daar een teken van. De Hebreëenschrijver zegt dat Jozef dit gedaan heeft door het geloof (11:22). Jozef heeft door het geloof geleefd. Dat is het geheim van zijn rechtvaardig zijn voor God en van zijn rechtvaardige leven. Dit alles is uit God, door God en tot God! Aan Hem alle dank en eer! Halleluja! Amen.

Gebed

Dank U, HEERE, God van Israël, voor Uw werk in en door Jozef; dat hij gezegd heeft dat U recht bent in al Uw weg en werk. Geef dat wij dat geloven en belijden, uit genade, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Ken je meer geloofsdaden in het leven van Jozef?
2. Hoe licht in Jozefs leven Jezus op?
3. Belijd je ook dat God recht is in al Zijn weg en werk? Hoe?

15 GOD BEWIJST MOZES GENADE

Lezen: Psalm 90

(Mozes belijdt): U (God) stelt onze ongerechtigheden voor Uw ogen, onze verborgen zonden in het licht van Uw aangezicht...Wie kent de kracht van Uw toorn en Uw verbolgenheid, wie weet hoezeer U te vrezen bent? (Psalm 90:8,11)

(Mozes bidt): Nu dan, als ik dan genade heb gevonden in Uw ogen, maak mij toch Uw weg bekend. Dan zal ik U kennen, opdat ik genade zal vinden in Uw ogen. En zie aan dat deze natie Uw volk is...Toen zei de HEERE tegen Mozes: Ook dit woord dat u spreekt, zal Ik doen, want u hebt genade gevonden in Mijn ogen en Ik ken u bij uw naam. (Exodus 33:13,17)

Mozes ('Uit het water getrokken') wordt als kind wonderlijk gered van de verdrinkingsdood in de rivier de Nijl. Daarvoor verbergen zijn ouders hem drie maanden lang door het geloof, want ze zijn niet bang voor het bevel van de koning (Hebr.11:23). Ze zullen veel voor Mozes gebeden hebben toen ze hem in het biezenmandje neerzetten tussen het riet aan de oever van de rivier en later toen ze hem naar de dochter van de koning brengen om daar verder opgevoed en opgeleid te worden. De HEERE heeft hun gebeden verhoord, want 'door het geloof heeft Mozes, toen hij groot geworden was, geweigerd een zoon van de dochter van de farao

genoemd te worden. Hij koos ervoor met het volk van God slecht behandeld te worden dan voor een ogenblik het genot van de zonde te hebben. Hij beschouwde de smaad van Christus als grotere rijkdom dan de schatten in Egypte, want hij had het loon voor ogen', zegt de Hebréeënschrijver (11:24-26). Hij ziet uit boven de lokkende werkelijkheid van Egypte met zijn voorrechten aan het koninklijke hof, maar verbonden met de dienst aan de afgoden. Hij ziet ook uit boven de ellendige situatie van zijn volk Israël, dat slecht behandeld wordt. Hij acht de smaad van de komende Messias, die Zijn volk wordt aangedaan, als grotere rijkdom dan de schatten van Egypte. 'Hij ziet uit naar de beloofde vergelding of beloning door Abrahams God' (J. van Bruggen): 'Want wie tot God komt, moet geloven dat Hij is en dat Hij beloont wie Hem zoeken' (Hebr.11:6).

Mozes heeft de HEERE, de God van Israël, leren kennen in Zijn recht en in Zijn genade: in zijn persoonlijke leven, in Gods strafgerichten over Egypte en in Zijn kastijding van Zijn volk Israël. Wanneer Mozes met zijn vrouw Zippora en zijn twee zonen terugkeert naar Egypte, komt de HEERE hem tegen en wil hem doden; waarschijnlijk door een plotselinge, ernstige ziekte. Zijn vrouw besnijdt de voorhuid van haar zoon en werpt die voor Mozes' voeten en dan wijkt het levensgevaar. Blijkbaar is de besnijdenis achterwege gebleven en moet die alsnog plaatsvinden om Mozes geschikt te maken als bevrijder van zijn volk. Met zijn gezin dient hij toegewijd te zijn aan de HEERE en aan Zijn verbond met Abraham en zijn

nageslacht (Ex.4:24-26). Wanneer Mozes later ongehoorzaam is aan de HEERE: niet tegen de rots spreekt, maar daarop slaat, ontzegt God hem de toegang tot het beloofde land (Num.20:7-13). De HEERE wil door Zijn dienaren geheiligd worden en daarom kastijdt Hij hen omwille van hun zonden. Ook door Gods strafgerichten over Egypte en door Zijn kastijdingen van Zijn volk Israël tijdens de woestijnreis leert Mozes de HEERE kennen in Zijn recht en genade. Wanneer Mozes in Psalm 90 terugkijkt op de woestijnreis belijdt hij Gods toorn over de zonden van Zijn volk Israël. Maar de HEERE heeft ook Zijn Naam voor hem uitgeroepen, dat Hij 'barmhartig en genadig, geduldig en rijk aan goedertierenheid en trouw' is (Ex.34:5-9). Mozes hoort uit Gods mond dat hij genade in Zijn ogen gevonden heeft en dat de HEERE zijn naam kent. Uit het geloof heeft Mozes geleefd en door dat geloof was hij rechtvaardig voor God. Amen.

Gebed

HEERE, God van Israël, dank U voor Uw werk in en door Mozes. Geef ons genade in Uw ogen en geef dat we rechtvaardig en heilig voor U leven, om Jezus' wil, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Ken je meer geloofsdaden in het leven van Mozes?
2. Waaruit blijkt zijn rechte verhouding met God?
3. Heb je genade in Gods ogen gevonden? Hoe? Waarom?

16 GOD VERLICHT JOB

Lezen: Job 19:21-29

(Job zegt:) Ik weet echter: Mijn Verlosser leeft en Hij zal ten laatste over het stof opstaan. En als zij na mijn huid dit doorknaagd hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen en mijn ogen zullen Hem zien, niet een vreemde; mijn nieren bezwijken van verlangen in mijn binnenste. (Job 19:25-27)

Job ('Waar is mijn vader?') is de hoofdpersoon van het Bijbelboek Job. De Septuaginta – de Griekse vertaling van het Oude Testament – vereenzelvigd Job met Jobab, een nakomeling van Ezau en een koning van Edom (Gen.36:33,34). Hij woont in het land Uz, een gebied in de omgeving van Edom. Job leeft waarschijnlijk vóór Mozes en vóór de uittocht uit Egypte. God geeft een goed getuigenis van Job. De HEERE zegt over hem tegen de satan: 'Hebt u ook acht geslagen op Mijn dienaar Job? Want er is niemand op de aarde zoals hij, een vroom en oprecht man, hij is godvrezend en keert zich af van het kwaad' (Job 1:8). Later zegt Hij tegen Ezechiël: 'Al zouden te midden ervan (een land dat tegen Mij zondigt) deze drie mannen zijn, Noach, Daniël en Job, dan zouden zij alleen door hun *gerechtigheid* hun eigen leven redden'(14:14,20). Noach, Daniël en Job zijn rechtvaardig in Zijn ogen. In Jakobus 5:11 wordt Jobs volharding geprezen en op Gods uitkomst in zijn leven gewezen, dat de Heere vol ontferming en barmhartig is. Opmerkelijk is dat Job een gelovige buiten het volk Israël is zoals Melchizedek, de koning

van (Jeru)Salem (Gen.14:18-20). De God van Israël, werkt waar wij dat niet verwachten!

Het geloof van Job wordt zwaar beproefd. Hij verliest op één dag zijn kinderen en zijn veestapel. Job voelt zich naakt – van alles beroofd – en toch zegt hij: ‘De HEERE heeft gegeven en de HEERE heeft genomen; de Naam van de HEERE zij geloofd!’ (Job 1:21). Daarna wordt hij ernstig ziek: zijn lichaam is vol vreselijke zweren. Zijn vrouw raadt hem aan om God vaarwel te zeggen en te sterven. Zijn vrienden komen om met hem mee te leven en hem te troosten. Een week lang zwijgen ze vanwege zijn zware lijden. Daarna verbreken ze hun stilzwijgen en beschuldigen ze Job van zonden, want ‘boontje komt om zijn loontje’. En hoe reageert Job op hun beschuldigingen? Hij beroept zich *op* God *tegen* God Die hem tegenkomt in deze zware geloofsbeproeving. Hij wendt zich niet van de HEERE af, maar kruipt naar Hem toe. Job roept in zijn rechtszaak met God om zijn Getuige en Pleitbezorger in de hemel (16:19) en vraagt aan God: ‘Stel U toch borg voor mij bij U; wie zal er anders zijn die het (de afspraak) met handslag bevestigt?’ (17:3). In grote nood roept Job uit: ‘Ik weet echter: Mijn Losser (Hebr. *goēl*) leeft’. De ‘losser’ is een bloedverwant, die verkocht bezit van een verarmd familielid terugkoopt (Ruth 2:20; 4:1-17). In Jobs donkere lijdensnacht valt er onverwachts een lichtstraal uit de hemel! Wat een genade! Hij krijgt de HEERE als zijn Losser in het oog. Hij zal over Job die stof en as is (42:6), opstaan. Job verwacht de

HEERE te zien Die geen vreemde voor hem is. Hij verlangt daar sterk naar. Wat een heerlijke geloofservaring!

Elihu, de vriend van Job, vraagt voor een ernstige zieke of er een bemiddelaar is, één uit duizend, die hem bekend zal maken wat recht is. Dan zal God de zieke genadig zijn en zeggen: 'Ik heb verzoening gevonden' en zijn leven sparen (33:21-24). Licht hier Jezus en Zijn werk op, niet alleen voor lichamelijke, maar ook voor geestelijke nood?

Aan het einde van Jobs geloofsbeproeving zegt de HEERE tegen zijn vrienden dat Job recht van Hem heeft gesproken en dat ze offers moeten brengen en Job om voorbede moeten vragen. Daarna herstelt Hij Job en vermeerdert hij zijn bezit tot het dubbele toe. Zijn geloofsbeproeving wordt bekroond en beloond. De HEERE zegent hem nog meer dan Hij in het verleden gedaan heeft. Wat is de HEERE groot en goed voor de rechtvaardige Job! Zijn Naam tot eer, amen.

Gebed

Dank U, HEERE, God van Israël, voor Uw werk in en door Job. Verlicht ons in geloofsbeproeving om op Jezus, de Leidsman en Voltooier van het geloof, te zien, uit genade. Amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Ken je meer geloofsuitingen van Job?
2. Hoe heeft Job juist gesproken over God (42:7; 1:21)?
3. Ken je geloofsbeproeving? Hoe ga je daar mee om?

17 GOD VERGEEFT DAVID

Lezen: Psalm 32

Een onderwijzing van David. Welzalig is hij van wie de overtredding vergeven, van wie de zonde bedekt is. Welzalig de mens wie de HEERE de ongerechtigheid niet toerekent en in wiens geest geen bedrog is...Ik zei: Ik zal mijn overtredingen belijden voor de HEERE. En U vergaf mijn ongerechtigheid, mijn zonde. Sela. (Psalm 32:1,2,5)

David ('Lievelling'), de jongste zoon van Isai uit Bethlehem, kent en dient de HEERE vanaf zijn kinderjaren. In Psalm 22 zingt hij: 'U bent het toch Die mij uit de buik hebt uitgetrokken, Die mij vertrouwen gaf, toen ik aan mijn moeders borsten lag. Op U ben ik geworpen van de baarmoeder af, vanaf de moederschoot bent U mijn God' (10,11). David schrijft zijn geboorte en zijn geloof aan de HEERE toe! Op jonge leeftijd zalft Samuël hem tot koning over Israël, rust de Geest van de HEERE op hem, komt hij als harp speler aan het hof van koning Saul en verslaat hij de reus Goliath. Hij zegt tegen hem in geloof: 'U komt naar mij toe met een zwaard, met een speer en met een werpspies, maar ik kom naar u toe in de Naam van de HEERE van de legermachten, de God van de gelederen van Israël, Die u gehoond hebt. Op deze dag zal de HEERE u in mijn hand overleveren. Ik zal u verslaan en uw hoofd van u wegnemen... en heel de aarde zal weten dat Israël een God heeft' (1 Sam.17:45,46). Wat een geloofstaal! David wordt niet teleurgesteld, want zo gebeurt het. Kort

daarna breekt er voor David een moeilijke tijd aan, wanneer hij moet vluchten voor zijn schoonvader Saul, die hem wil doden. Een tijd vol geloofsbeproevingen, maar David volhardt in het geloof. Hij leeft door het geloof en door dat geloof is hij rechtvaardig voor God.

Jaren later, wanneer David koning over heel Israël is geworden, valt hij in grote zonde: Hij pleegt overspel met Bathseba, de vrouw van Uria, één van zijn helden (2 Sam.23:39). Wanneer Bathseba zwanger is, laat David Uria uit de wegruimen en trouwt hij met haar. Hij verbergt zijn zonden, maar de HEERE maakt hem die bekend door de profeet Nathan. David belijdt: 'Ik heb gezondigd tegen de HEERE' en Nathan zegt tegen hem: 'De HEERE heeft ook uw zonde weggenomen; u zult niet sterven' (2 Sam.12:13). David ontvangt vergeving van zonden, maar de toeëigening ervan is een worsteling voor hem. Daar zingt hij over in Psalm 51. Hij beseft dat hij niet alleen tegen mensen, maar vooral tegen God gezondigd heeft. Zijn zonde staat hem voortdurend voor ogen. Hij beseft dat hij vanaf de moederschoot zondig is. Hij rechtvaardigt God en veroordeelt zichzelf. Hij smeekt om Zijn genade en vergeving, om reiniging en vernieuwing, om de vreugde van Zijn heil en om de verkondiging van Zijn lof. In Psalm 32 dankt David de HEERE voor vergeving van zijn zonden. Hij begint zijn lied met een zaligspreking van degene die vergeving, bedekking en niet-toerekening van zijn zonde heeft ontvangen en die zijn zonde oprecht heeft beleden. Dat is een felicitatie waard! Hij vertelt hoe hij dat zelf heeft er-

varen: verzwegen zonde is beleden en vergeven zonde voor hem geworden. Zijn verstoorde verhouding met de HEERE is hersteld. Hij belijdt Hem als zijn Schuilplaats en Beschermmer. De HEERE omringt hem met vrolijke gezangen van bevrijding. Hij gaat anderen onderwijzen, waarschuwen en opwekken om blij te zijn in de HEERE. Zijn ontvangen vergeving is tot zegen van anderen! Door de kwijschelding van zijn zonden verklaart de HEERE David opnieuw rechtvaardig voor Hem!

Aan het eind van zijn leven voorzegt David de komst van de Messias: een Heerser over de mensen Die God vreest, een Rechtvaardige (2 Sam.23:3). Door het geloof in Hem en zijn hoop op Hem is David rechtvaardig voor God; een man naar Zijn hart (1 Sam.13:14; Hand.13:22). Halleluja! Amen.

Gebed

HEERE, dank U voor Uw werk in en door David. Geef dat we onze zonden belijden, vergeving ontvangen en van U getuigen tot zegen van anderen, om Jezus' wil, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Welke geloofsdaden van David ken je?
2. Is er verschil tussen vergeving van zonden ontvangen en rechtvaardig verklaard worden door God?
3. Herken je verzwegen, beleden en vergeven zonden? Hoe?

18 GOD VERZOENT JESAJA

Lezen: Jesaja 6

(Jesaja vertelt:) Daarna raakte hij (de engel) mijn mond aan en zei: Zie, deze heeft uw lippen aangeraakt. Zo is uw misdaad van u geweken en uw zonde verzoend. (Jesaja 6:7)

In het jaar 736 v. C. sterft koning Uzzia van Juda. In die onzekere situatie krijgt de profeet Jesaja een visioen van de HEERE, de God van Israël. *Hij* zit op de troon! Hij regeert. Een heerlijke bemoediging voor Jesaja en voor allen die over dit visioen horen, toen en vandaag. De HEERE zit op een hoge en verheven troon en de zomen, de uiteinden, van Zijn koninklijke kleding, vullen de tempel. Wat is Hij groot! De tempel kan Hem niet bevatten (1 Kon.8:27). Terwijl de HEERE in volmaakte rust zit, staan engelen boven Hem. Ze worden serafs genoemd; een naam die op vuur wijst. Branden deze engelen van ijver voor de heiligheid van God en branden ze alle onheiligheid weg? Ze hebben elk zes vleugels: twee om hun gezicht te bedekken (uit eerbied?), twee om hun voeten te bedekken (om die niet vuil te maken?) en twee om te vliegen (om Gods bevelen snel uit te voeren?). Ze roepen naar elkaar, mogelijk in beurtzang: 'Heilig, heilig, heilig is de HEERE van de legermachten; heel de aarde is vol van Zijn heerlijkheid!' God is heilig, anders als wij mensen. Hij is vol majesteit en heerlijkheid. Hij is heilig én Hij maakt heilig: Hij wijdt toe aan Zijn dienst door Zijn Heilige Geest. Jesaja noemt God vaak 'de Heilige van Israël' (1:4; 5:19,24; 10:20; enz.). Hij

is de HEERE van de hemelse legermachten, van Zijn heilige engelen. Zijn hele schepping straalt Zijn grootheid en heerlijkheid uit. De uitwerking van de beurtzang van de serafs is indrukwekkend: de deurpinnen in de drempels waarop de deuren draaien, beven en rook vervult de tempel; mogelijk om de openbaring van Gods heerlijkheid af te scherm. Hoewel God verschijnt, blijft Hij toch de Verborgene Die we niet kunnen zien. Jesaja is diep onder de indruk van Gods verschijning. Hij beseft zijn sterfelijkheid en onreinheid. Hij is een man van onreine lippen. Zijn woorden en ook die van zijn volk zijn onvolmaakt. Zo zuiver de serafs het driemaal 'heilig' uitroepen, zo onzuiver zijn de woorden van Jesaja en zijn volksgenoten. Hij weet zich één met zijn volk en hij weet dat God geen onreinheid verdraagt in Zijn dienst. De reden waarom hij zijn onreinheid zo sterk beseft is, dat zijn ogen de Koning, de HEERE van de legermachten, hebben gezien. Jesaja is bang om te sterven zoals anderen voor hem aan wie God verscheen (Richt.6:22,23; 13:22,23). Maar de HEERE snelt hem te hulp. Eén van de serafs vliegt naar Jesaja toe met een gloeiende kool van het altaar en raakt daarmee zijn mond aan. Hij zegt tegen hem: 'Zo is uw misdaad van u geweken en uw zonde is verzoend'. Jesaja's onreine lippen worden gereinigd en hij krijgt de verzekering van de vergeving van zijn zonde. Zo is hij rechtvaardig en heilig voor God. Zo kan hij spreken tot Zijn eer. Wat een genade; genade rijk en vrij! Jesaja's verzoening met God gaat vooraf aan Zijn uitzending als profeet. Door deze ontmoeting en verzoening

met de HEERE wordt hij voorbereid voor de zware taak die hem wacht. Rechtvaardig voor God is geen *doel* in zichzelf, maar een *middel* om de HEERE te dienen. ‘Het draait om de rechtvaardiging, maar het gaat om de heiliging’: de grootmaking van Gods Naam. Jesaja heeft de HEERE, de God van Israël, als de rechtvaardige en heilige God leren kennen. Hij profeteert over Hem: ‘De HEERE is immers onze Rechter, de HEERE is onze Wetgever, de HEERE is onze Koning; Hij zal ons verlossen’ (33:22). Hij voorzegt de komst van de Messias, als de Rechtvaardige Die velen rechtvaardig zal maken (53:11). Hij heeft over Israël geprofeteerd: ‘Uw volk, zij allen zullen rechtvaardigen zijn, voor eeuwig zullen zij de aarde in bezit nemen’ (60:21). Heerlijke beloften, die in Jezus ja en in Hem amen zijn, tot verheerlijking van God door ons’ (2 Kor.1:20). Amen.

Gebed

Dank U, Heilige van Israël, voor Uw werk in en door Jesaja. Geef dat we Uw verzoening mogen kennen en ons laten uitzenden door U, tot eer van U en tot zegen van velen, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Spreekt Jesaja nog meer over recht zijn/worden voor God en vergeving van zonden ontvangen?
2. Hebben Jes.1:18,27 en 61:10 in dit verband betekenis?
3. Ken je de verzoening met God? Hoe?

19 GOD MAAKT JEREMIA ZIJN GERECHTIGHEID BEKEND

Lezen: Jeremia 11:18 - 12:6

(Jeremia bidt:) HEERE, U zou rechtvaardig blijken, wanneer ik met U een rechtszaak zou voeren. Toch wil ik met U over Uw oordelen spreken. Waarom is de weg van de goddelozen voorspoedig, waarom hebben rust, allen die in ontrouw trouweloos handelen? (Jeremia 12:1)

(Jeremia profeteert:) Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik voor David een rechtvaardige SPRUIT zal doen opstaan. Hij zal als Koning regeren en verstandig handelen, Hij zal recht en gerechtigheid doen op de aarde. In Zijn dagen zal Juda verlost worden en Israël onbezorgd wonen. Dit zal Zijn Naam zijn waarmee men Hem noemen zal: de HEERE ONZE GERECHTIGHEID. (Jeremia 23:5,6; vgl.33:15,16)

De profeet Jeremia ('Moge de HEERE verhogen') heeft de verwoesting van Jeruzalem in 587 v. C. meegemaakt. Hij kent de HEERE, de God van Israël, in Zijn rechtvaardigheid. In zijn eerste persoonlijke klacht tegen God zegt hij: 'Maar, HEERE van de legermachten, rechtvaardige Rechter, U Die de nieren en het hart beproeft, laat mij Uw wraak aan hen zien, want aan U heb ik mijn rechtszaak bekendgemaakt': de samenzwering tegen hem van zijn dorpsgenoten, de mannen van de priesterstad Anatoth. Ze hebben tegen hem gezegd: 'Profeteer niet in de Naam van de HEERE, opdat u niet door onze hand sterft'. Jeremia wreekt zichzelf niet, maar laat de

vergeving aan God over Die de mens doorgrondt en rechtvaardig oordeelt. De HEERE verhoort Jeremia's gebed en kondigt aan dat Hij de mannen van Anatoth en hun nageslacht zal straffen. De profeet is echter met Gods antwoord niet tevreden. De HEERE is rechtvaardig, maar waarom laat Hij toe dat de goddelozen voorspoed hebben? De mannen van Anatoth zijn trouweloos en goddeloos, maar waarom gaat het hen voor de wind? Jeremia worstelt met hetzelfde probleem als Job en Asaf (Ps.73). Zijn klacht geldt ook het volk in het algemeen. Opnieuw doet hij een beroep op Gods alwetendheid en bidt hij om Zijn straf voor de goddelozen. Jeremia gelooft in Gods rechtvaardigheid en hij gaat daarover met de HEERE in gesprek.

Later voorzegt Jeremia dat de HEERE Zijn volk uit de Babylonische ballingschap zal bevrijden. Jeruzalem en de tempel zullen herbouwd worden (30:18-22). Er zal dankzegging met feestgedruis zijn. De HEERE zal de volksgemeenschap voor Zijn aangezicht bevestigen en de onderdrukkers straffen. Hij belooft de komst van een machtige Heerser Die uit het volk voortkomt. God zelf zal Hem naderbij brengen en Hij zal tot Hem naderen. En dan klinkt de vraag: 'Wie is hij die met zijn hart borg wordt – zijn leven waagt – om tot Mij te naderen? – spreekt de HEERE'. Deze toekomstige leider zal een bijzondere toegang tot God hebben zoals ook de vorst in Ezechiël's tempelvisioen (45/46). Wie kan deze vorst anders zijn als de Messias van Israël, de beloofde Priester-Koning (Ps.110)? De HEERE kondigt de

komst van de Messias nadrukkelijk aan: Er zal een Spruit, een Telg, voortkomen uit het koningshuis van David, zoals Jesaja al voorzegd heeft (Jes.4:2; 11:1) en Zacharia later profeteert (3:8). Deze Telg zal als Koning-Rechter regeren, verstandig handelen en recht en gerechtigheid doen op aarde. Hij zal Juda en Israël – de twaalf stammen! – bevrijden en ze zullen onbezorgd wonen in het land van hun vaders. Wat een heerlijke belofte voor het volk in ballingschap! En de Naam van deze Telg zal zijn ‘de HEERE ONZE GERECHTIGHEID’. Zo zullen de mensen Hem noemen. Hij is de rechtvaardige Telg, gegeven door de God van Israël. Hij verwerkelijkt Gods gerechtigheid op aarde. Hij is de gerechtigheid van Zijn volk (‘onze’) en zo nauw verbonden met de Verbondsgod van Israël dat Hij ‘de HEERE ONZE GERECHTIGHEID’ genoemd wordt. Jeremia gelooft in Hem en verwacht Zijn komst. Zo is hij rechtvaardig voor God! En dat geldt voor allen die in Jezus als ‘de HEERE ONZE GERECHTIGHEID’ geloven! Amen.

Gebed

HEERE van de legermachten, dank U voor Uw werk in en door Jeremia. Geef dat we in Jezus geloven als de HEERE ONZE GERECHTIGHEID en Zijn Naam noemen en roemen. Amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Zegt Jeremia nog meer over recht zijn/worden voor God?
2. Heeft Jer.30:21 betekenis in dit verband?
3. Ken je Jezus als ‘de HEERE ONZE GERECHTIGHEID’? Hoe?

20 GOD WERPT DE ZONDEN IN DE DIEPTE VAN DE ZEE

Lezen: Micha 7:8-20

(Micha profeteert:) Wie is een God als U, Die de ongerechtigheid vergeeft, Die voorbijgaat aan de overtreding van het overblijfsel van Zijn eigendom? Hij zal niet voor eeuwig vasthouden aan Zijn toorn, want Hij vindt vreugde in goedertierenheid. Hij zal zich weer over ons ontfermen, Hij zal onze ongerechtigheden vertrappen, ja, U zult al hun zonden werpen in de diepte van de zee. (Micha 7:18,19)

De profeet Micha ('Wie is als de HEERE?') treedt als profeet van de HEERE op in Juda omstreeks 700 v. C. Hij is een tijdgenoot van de profeet Jesaja. Hij kondigt Gods strafgerichten aan over Samaria en Jeruzalem, over de vorsten en de valse profeten. Maar dat niet alleen. Hij voorzegt ook de toekomstige heerlijkheid van Jeruzalem en de komst van de Messias en Zijn Koninkrijk. Hij wijst Zijn geboorteplaats Bethlehem-Efratha aan (5:1). Verder zegt Micha dat de HEERE een rechtszaak heeft met Zijn volk wegens ontrouw aan Zijn verbond. De HEERE vraagt of Hij iets verkeerd heeft gedaan en of Hij het volk vermoeid heeft. Hij neemt plaats in de beklagdenbank. De HEERE roept in herinnering de uittocht uit Egypte en Zijn zorg voor het volk tijdens de woestijnreis. In die gebeurtenissen kan het volk Zijn rechtvaardige daden zien. Waarom is het dan toch van Hem afgeweken? Op de vraag van de HEERE reageert het volk verbaasd: 'Waarmee zal ik de HEERE tegemoet gaan en mij buigen voor de hoge God?'

Hoe zal ik voor Hem verschijnen? Het volk brengt toch brandoffers, zelfs kostbare eenjarige rammen? Zijn er dan duizenden rammen nodig? Moet er nog meer olie stromen bij de plengoffers? Moeten ze de HEERE soms kinderooffers brengen? Op deze vragen van het volk antwoordt Micha: 'Hij (de HEERE) heeft u, mens, bekendgemaakt wat goed is en wat de HEERE van u vraagt: niets anders dan recht te doen, goedertierenheid lief te hebben en ootmoedig te wandelen met uw God'. De HEERE vraagt van Zijn volk: recht doen tegenover onrecht in de samenleving, trouw te zijn tegenover ontrouw in relaties en nederig wandelen met de HEERE, de Verbondsgod van Israël. Er is niemand zo rechtvaardig en trouw als Hij! Hij wil niet gediend worden met grote offers zonder een godvruchtige levenswandel. Hem liefhebben en de naaste liefhebben behoren bij elkaar (Mt.22:37-40)!

In hoofdstuk 6 klaagt Micha over de droevige situatie van zijn volk, maar blijft daarin niet steken. Hij ziet uit naar de HEERE, wacht op de God van zijn heil en vertrouwt op Zijn verhooring. En dat niet tevergeefs. De HEERE zal overwinning geven over de tegenstander van Jeruzalem en de stad herstellen, maar de vijandige landen zal Hij treffen met Zijn oordeel. Na zich tot de vijand gericht te hebben, wendt Micha zich nu tot de HEERE. Hij gaat bidden of de HEERE Zijn volk wil leiden als een herder zoals Hij dat bij de uittocht uit Egypte heeft gedaan. De HEERE geeft hem geloof dat Hij dat zal doen en de heidenvolken zullen hier getuige van zijn en vol vrees tot de HEERE komen. Deze geloofsverwachting brengt Micha tot

grote verwondering. Betekent zijn naam 'wie is als de HEERE?', hij juicht: 'Wie is een God als U, Die de ongerechtigheid vergeeft?' De HEERE, de God van Israël, is een God Die vergeeft. Hij blijft niet eeuwig vasthouden aan Zijn toorn, maar Hij vindt vreugde in goedertierenheid: in Zijn verbondsliefde en verbondstrouw. Hij ontfermt zich, Hij vertrapt de zonden als vijanden en werpt die in de diepten van de zee zoals de Egyptenaren die in de Schelfzee verdronken. Micha verwacht dat de HEERE Zijn trouw zal bewijzen aan Zijn volk zoals Hij lang geleden heeft gezworen aan hun vaders. Wat een getuigenis van geloof en hoop! Micha heeft ongetwijfeld gedeeld in wat hij voor zijn volk heeft ontvangen: in de vergeving van zonden en hoop voor de toekomst. Wie de HEERE gebruikt, mag tot Zijn verwondering mee-eten van wat Hij geeft! Amen.

Gebed

Dank U, HEERE, voor Uw werk in en door Micha. Geef dat we Uw vergeving mogen kennen en uitstralen, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Zegt Micha nog meer over rechtvaardig zijn/worden voor God?
2. Waarom wijst de HEERE op een rechtvaardige levenswandel (6:8) en niet op het geloof?
3. Geloof je in de vergeving van je zonden? Hoe? Waarom?

21 GOD BELOOFT AAN DE RECHTVAARDIGE LEVEN DOOR HET GELOOF

Lezen:Habakuk 2:1-8

(Habakuk profeteert:) ...Als Hij (de HEERE) uitblijft, verwacht Hem, want Hij komt zeker, Hij zal niet wegblijven. Zie, zijn ziel is hoogmoedig, niet oprecht in hem, maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven... Al zal de vijgenboom niet in bloei staan en er geen vrucht aan de wijnstok zijn,...ik zal dan toch in de HEERE van vreugde opspringen, mij verheugen in de God van mijn heil. De HEERE Heere is mijn kracht...(Habakuk 2:3,4; 3:17-19)

Habakuk ('Een keurig kruid') heeft zijn profetieën waarschijnlijk uitgesproken tussen 609 en 600 v. C. ; in de tijd waarin de macht van Babel groeit en koning Jojakim van Juda een andere weg inslaat als zijn godvrezende vader koning Josia. Habakuk kondigt Gods strafgericht over Juda aan door de Babyloniërs – de Chaldeeën – en hij klaagt zijn nood bij de HEERE en hij gaat op zijn wachtpost staan op de muur van de stad. Hij wacht op antwoord en de HEERE gaat tot hem spreken. Hij geeft Habakuk eerst aanwijzingen met betrekking tot een visioen. Hij moet dit op platen schrijven, goed leesbaar, en deze platen ergens aanbrengen, zodat de voorbijgangers kunnen lezen wat er op staat. De HEERE zegt tegen Habakuk dat dit visioen op een bepaald moment vervuld zal worden, maar niet onmiddellijk. Er zal nog een tijd voorbijgaan. Dit betekent niet dat het een leugen is, want

de HEERE liegt niet (Num.23:19). Er kan bij Hem uitstel zijn, maar geen afstel. Daarom: Verwacht Hem, want Hij komt zeker, Hij zal niet wegblijven (deze woorden kunnen ook op het visioen slaan). De HEERE zegt over het wereldrijk van Babel dat het hoogmoedig en onoprecht is en dat het bedrogen zal uitkomen, 'maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven': overleven in de moeilijke tijd die komt door te vertrouwen op de HEERE, de God van Israël. Het zal aankomen op het geloof, op volharding in het geloof. Paulus en de Hebreëenschrijver halen later dit woord van Habakuk aan (Rom.1:17; Gal.3:11; Hebr.10:38) en daardoor heeft het rijker inhoud en grote betekenis gekregen.

Habakuk geeft in hoofdstuk 3 een voorbeeld van een sterk geloof in grote nood. Hij kondigt de komst van de HEERE aan door middel van een Godsverschijning. De HEERE zal opnieuw komen tot bevrijding van Zijn volk en om de heidenvolken te straffen. Deze verschijning heeft een geweldige uitwerking op zijn lichaam, maar hij stelt zijn vertrouwen op de HEERE, zijn God. Hij zegt: 'Zeker, ik zal rustig wachten op de dag van de benauwdheid, als die aanbreekt voor het volk dat ons zal aanvallen': voor de Babyloniërs die zelf in verdrukking komen. Habakuk houdt er rekening mee dat het land verwoest zal worden en dat er gebrek aan voedsel zal komen door vijandige invallen. De vijand kan de vruchtbomen, de velden en de stallen leegroven. Dan breekt er een noodsituatie aan. Hoe kun je dan leven, overleven? Habakuk stelt zich deze situatie

voor ogen, laat die tot zich doordringen en zegt: 'Ik zal dan toch in de HEERE van vreugde opspringen, mij verheugen in de God van mijn heil. De HEERE Heere is mijn kracht, Hij maakt mijn voeten als die van de hinden en Hij doet mij treden op mijn hoogten'. Wat een geloofsgetuigenis in zo'n situatie! Dat is het werk van de Heilige Geest. Dat is de kracht van het geloof dat hoog opstijgt zoals een veer die diep ingedrukt wordt. De HEERE is zijn kracht en doet hem als een hinde met gemak zijn weg gaan; verkeren op de hoogten van het geloof. Zijn rustig wachten op de HEERE, vol vertrouwen, is uitgegroeid tot een wereldoverwinnend geloof! Paulus schrijft later: 'Alle dingen zijn mij mogelijk door Christus, Die mij kracht geeft' (Fil.4:13). Halleluja! Amen.

Gebed

Hemelse Vader, dank U voor Uw werk in en door Habakuk. Leer ons door het geloof te leven en te overwinnen, door de kracht van Uw Heilige Geest, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat zegt de Bijbel nog meer over (over)leven door het geloof?
2. Hoe verklaar je de overgang in Habakuks geloofservaring (Hab.3:16-19)?
3. Leef je door het geloof? Hoe? Waarom?

22 GOD BEKLEEDT JOZUA MET FEESTKLEDING

Lezen: Zacharia 3

(Zacharia vertelt:) Toen nam Hij (de Engel van de HEERE) het woord en zei tegen hen die voor Zijn aangezicht stonden: Trek hem (hoge priester Jozua) de vuile kleren uit! Daarop zei Hij tegen hem: Zie, ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen en zal uw feestkleren aantrekken. Vervolgens zei ik: Laat hen een reine tulband op zijn hoofd zetten. Daarop zetten zij de reine tulband op zijn hoofd en trokken hem feestkleren aan, terwijl de Engel van de HEERE erbij stond. (Zacharia 3:4,5)

De profeet Zacharia ('De HEERE gedenkt') treedt op onder de teruggekeerde ballingen uit Babel tijdens de bouw van de tweede tempel in de zesde eeuw v. C. Hij is een tijdgenoot van de profeet Haggai. Hoofdstuk 3/4 gaan over de leiders van de Joodse gemeenschap: de hogepriester Jozua als godsdienstige en Zerubbabel als politieke leider. In een visioen ziet de profeet Zacharia de hogepriester Jozua in vuile kleren voor de Engel van de HEERE staan; voor Gods speciale Bode en Vertegenwoordiger in het Oude Testament; de Zoon van God vóór Zijn menswording op aarde. Aan de rechterhand van de hogepriester staat de satan om hem aan te klagen. Daar is alle reden voor, want de verschijning van de hogepriester in vuile kleren is ontoelaatbaar voor hem en maakt hem ongeschikt voor zijn dienst in de tempel. De Engel van de HEERE, Die namens de HEERE spreekt, wijst echter

niet Jozua terecht, maar de satan, zijn aanklager. Hij zegt tegen hem: 'De HEERE zal u bestraffen, satan! De HEERE, Die Jeruzalem verkiest, zal u bestraffen. Is deze Jozua niet een stuk brandhout dat aan het vuur ontrukkt is?' God waarschuwt de satan dat Hij hem zal bestraffen, want Hij heeft Jeruzalem uitgekozen. Hij herhaalt en bevestigt hier wat Hij al eerder heeft gezegd (1:17; 2:12). De HEERE neemt het voor Jeruzalem en de hogepriester op. Jozua is als een brandend stuk hout dat uit de brandhaard gered is. De hogepriester is op het nippertje uit grote nood gered. Dat kan van hem persoonlijk gelden, maar het geldt zeker van Gods verbondsvolk dat uit Babel is teruggekeerd en dat Jozua als hogepriester vertegenwoordigt. De zonde, schuld en schande van het volk rusten op hem, ook dat de herbouw van de tempel gestopt is (Haggai 1). De HEERE heeft echter Zijn volk uitgekozen en gered en dat is voldoende om de aanklacht van de satan te weerleggen. De Engel van de HEERE geeft de opdracht: 'Trek hem de vuile kleren uit' en tegen Jozua zegt Hij: 'Zie, Ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen en zal u feestkleren aantrekken'. Wat een verrassing en genade voor de aangeklaagde hogepriester! Zijn vuile kleren - die hem ongeschikt maken voor zijn werk in de tempel - gaan uit en hij krijgt een reine tulband op zijn hoofd; het onderscheidingsteken van de hogepriester waarop staat 'Geheiligd voor de HEERE' (Ex.28:4,36,37,39). Verder krijgt hij feestkleding aan! Wat een goede ruil! En daarbij de woorden: 'Zie, Ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen'. Jozua ervaart

hetzelfde als de profeet Jesaja (Jes.6:6,7). Daarbij verzekert de Engel van de HEERE hem dat God hem overvloedig zal zegenen wanneer hij in Zijn wegen gaat en zijn taak trouw vervult. Daarna volgt de belofte van de komst van de Messias: Gods Knecht, de Spruit uit het koningshuis van David. Er komt een dag dat de HEERE de ongerechtigheid van dit land, van Israël, zal wegnemen. Wat een overvloeiende genade voor de hogepriester Jozua en zijn volk! Hier licht het werk van de Messias op, van de Voorspraak bij de Vader (1 Joh.2:1). Op grond van Zijn kruisoffer, op Golgotha gebracht, is er vrijspraak van schuld en straf en recht op eeuwig leven voor allen, die in Hem geloven. Vuile kleren worden uitgetrokken en feestkleren aangedaan. Wat een vrede en wat een vreugde! Dan wordt ervaren: 'Ik ben zeer vrolijk in de HEERE, mijn ziel verheugt zich in mijn God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen van het heil, de mantel van gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan' (Jes.61:10). Amen.

Gebed

HEERE, God van Israël, dank U voor dit visioen over de vrijspraak van de hogepriester Jozua. Spreek ook ons vrij en bekleed ons met Jezus' gerechtigheid, uit genade, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat zegt de profeet Zacharia nog meer over de Messias?
2. Jozua staat hier voor zijn volk. Heeft dat betekenis?
3. Herken je de aanklacht en de vrijspraak in je leven? Hoe?

23 GOD NOEMT HET VOLK ISRAËL RECHTVAARDIG

Lezen: Jesaja 45:15-25

(Mozes zegt:) Niemand is er als God, Jesjurun (de rechtvaardige)! Hij rijdt op de hemel om u te helpen en in Zijn majesteit op de wolken. (Deuteronomium 33:26)

(Jesaja profeteert:) Echter in de HEERE zal gerechtvaardigd worden en zich beroemen heel het nageslacht van Israël...Uw volk, zij allen zullen rechtvaardigen zijn, voor eeuwig zullen zij de aarde in bezit nemen. Zij zullen een stekje zijn, door Mij geplant, een werk van Mijn handen, opdat Ik verheerlijkt zal worden. (Jesaja 45:25; 60:21)

Tot nu toe hebben we het werk van God gezien in en door afzonderlijke Israëlieten. Door het geloof zijn ze rechtvaardig voor God en leven ze rechtvaardig: uit de beloften van Zijn verbond en volgens Zijn geboden. Kan dit nu ook gezegd worden van Israël als volk? Israël is een *heilig* volk: door de HEERE apart gezet van alle volken en toegewijd aan Zijn dienst. Bij de berg Sinaï zegt Hij tegen de Israëlieten: ‘Nu dan, als u nauwgezet Mijn stem gehoorzaamt en Mijn verbond in acht neemt, dan zult u uit alle volken Mijn persoonlijk eigendom zijn, want heel de aarde is van Mij. U dan, u zult voor Mij een koninkrijk van priesters en een *heilig* volk zijn’ (Ex.19:5,6). Later zegt Hij tegen hen: ‘Ik ben de HEERE, uw God. U moet u heiligen en heilig zijn, want Ik ben heilig’ (Lev.11:44,45; 19:2; 20:26; enz.). Het is Zijn bevel aan Zijn volk met Zijn belofte:

‘Ik ben de HEERE, Die hen heiligt’ (Lev.22:9,16,32). De profeet Ezechiël herhaalt en bevestigt deze belofte (20:12,41; 37:28). Wat de HEERE van Zijn volk vraagt dat geeft en werkt Hij! Hij is de Heilige van Israël Die deze Naam met eer draagt en deze Naam waar maakt! Israël is en blijft een heilig volk voor God. Dat is zijn bestemming en de HEERE zal Zijn volk tot die bestemming brengen!

Is Israël als volk een rechtvaardig volk? De HEERE spreekt het als zodanig aan. Hij noemt het Jesjurun dat ‘de rechtvaardige’ betekent (Deut.32:15; 33:5,26; Jes.44:2). Maar het volk gedraagt zich niet als ‘de rechtvaardige’, want het trapt achteruit als een vetgemest en weerspanning dier. Het verlaat God Die hem gemaakt heeft en versmaadt de Rots van zijn heil (Deut.32:15). Wanneer Mozes de twaalf stammen zegent, zegt hij dat bij de verbondssluiting aan de Sinai de HEERE Koning van Jesjurun is geworden (33:5). Mozes spreekt het volk aan als Jesjurun en zegt dat niemand als God is, Die langs de hemel rijdt en de wolken berijdt om Zijn volk te helpen (33:26). In Jesaja 44:2 zegt de HEERE tegen Zijn volk in ballingschap: ‘Wees niet bevreesd, Mijn dienaar Jakob, Jesjurun, die Ik verkozen heb’. Ondanks alles blijft de HEERE Zijn volk ‘de rechtvaardige’ noemen. Wat een liefde en trouw van Hem! Alle reden om zich te verwonderen en te verootmoedigen, Hem ervoor te danken en te aanbidden.

In Jesaja 45 worden alle volken opgeroepen om zich tot de HEERE, de God van Israël, te wenden om gered te worden. Hij

heeft gezworen dat voor Hem elke knie zich zal buigen en elke tong bij Hem zal zweren. Over de HEERE zal gezegd worden dat in Hem gerechtigheid en kracht is. Hij is in staat om gerechtigheid te verwerkelijken: de wereldwijde erkenning van Hem. Heidenen zullen tot Hem komen, maar wie in woede tegen Hem ontstoken zijn, zullen beschaamd staan. Heel het nageslacht van Israël zal echter in de HEERE gerechtvaardigd worden en zich in Hem beroemen: Zijn Naam loven (Jes.41:16; Ps.106:47). De HEERE zal Zijn volk nationaal en geestelijk herstellen (Ezech.37). Het volk van Sion/Jeruzalem zal uitsluitend uit rechtvaardigen bestaan en zij zullen het land voor eeuwig in bezit nemen (Jes.60:21). Tot Israëls bestemming behoort dat het een rechtvaardig volk zal zijn. De afzonderlijke, rechtvaardige Israëlieten zijn de eerstelingen van de grote oogst die zal worden binnengehaald. Gods heilbrengende gerechtigheid is er ten slotte voor alle volken (Jes.45:8; 61:11)! Halleluja! Amen.

Gebed

Dank U, HEERE, rechtvaardige God van Israël, voor Uw bestemming van Uw volk en van alle volken. Geef dat we daarin geloven en die biddend verwachten, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat zegt de Bijbel nog meer over Israëls bestemming?
2. Waarom vinden we een rechtvaardig *volk* vreemd?
3. Geloof je in Gods bestemming voor Israël? Waarom? Hoe?

24 JEZUS VERGEEFT DE ZONDEN

Lezen: Markus 2:1-13

En toen Jezus hun geloof (van de vrienden van de verlamde) zag, zei Hij tegen de verlamde: Zoon, uw zonden zijn u vergeven. (Markus 2:5)

En Hij (Jezus) zei tegen haar (de zondares die Jezus zalft): Uw zonden zijn u vergeven. (Lukas 7:48)

Johannes de Doper en Jezus kondigen de komst van het Koninkrijk van God aan: 'Bekeer u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen' (Mt.3:2; 4:17). Johannes wijst op het Lam van God Dat de zonde van de wereld wegneemt (Joh.1:29,36) en hij predikt en bedient de doop van bekering tot vergeving van zonden (Mk.1:4) met het oog op de komst van de Messias en van het Koninkrijk van God. En wanneer Jezus Zijn bediening begint, zegt Hij in de synagoge van Nazareth dat God Hem gezonden heeft 'om aan armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen die gebroken van hart zijn, om aan gevangenen vrijlating te prediken en aan blinden het gezichtsvermogen, om verslagenen weg te zenden, om het jaar van het welbehagen van de Heere te prediken' (Lk.4:18,19). Jezus verkondigt het Evangelie van het Koninkrijk van God: de blijde boodschap van vergeving en herstel; geestelijk, lichamelijk en psychisch. Hij doet dat door woorden én daden. Tekenen van Gods Koninkrijk richt Hij op.

In Kapernaüm geneest Jezus een verlamde man die door zijn vrienden bij Jezus gebracht wordt. Maar voordat Jezus tegen hem zegt: 'Sta op, neem uw ligmat op en ga naar huis', zegt Hij: 'Zoon, uw zonden zijn u vergeven'. Jezus ziet geloof voor genezing bij deze vrienden én Hij geeft vergeving van zonden waaraan ze niet gedacht hebben. Wat een verrassing! Jezus noemt deze man 'zoon' (Gr. kind). Dat past bij Vaderlijke vergeving en Jezus schenkt hem die. Deze verlamde man heeft blijkbaar nog een andere nood als een lichamelijke. Jezus voorziet daarin en daarna geneest Hij hem. Hij redt de hele mens: geestelijk en lichamelijk. Hij is een volkomen Zaligmaker. Van Zijn Vader heeft Hij volmacht, bevoegdheid, ontvangen om te vergeven en te genezen. Door de kracht van Zijn Geest schenkt Hij die. De eerste die in Kapernaüm vergeving ontvangt is een totaal verlamde man die niet eens naar Jezus toe kan komen. Hier is enkel genade!

Later wordt Jezus in het huis van Simon de Farizeeër gezalfd door een vrouw die als zondares bekend staat. Simon neemt hier aanstoot aan, maar Jezus neemt het voor deze vrouw op. Hij zegt over haar tegen Simon: 'Haar zonden, die veel waren, zijn haar vergeven, want zij heeft veel liefgehad; maar aan wie weinig vergeven wordt, die heeft weinig lief'. Jezus heeft aan deze vrouw haar vele zonden vergeven. Uit dankbaarheid daarvoor bewijst ze zoveel liefde door Zijn voeten te kussen en die te zalven. Haar geloof is werkzaam door de liefde (Gal.5:6). Jezus bevestigt Zijn vergeving door tegen deze haar zeggen: 'Uw zonden zijn u vergeven'. Hij vermenigvuldigt Zijn

genade voor haar. Wat een genade, rijk en vrij, voor de grootste van de zondaren!

Aan de paasmaaltijd bij de instelling van het heilig avondmaal spreekt Jezus over de vergeving van de zonden. Bij het uitreiken van de beker aan Zijn leerlingen zegt Hij: 'Want dit is het bloed van het nieuwe verbond, dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden' (Mt.26:28). De wijn wijst op Zijn bloed dat op Golgotha zal vloeien; verzoenend bloed tot vergeving van zonden. In de zegen van de vergeving van zonden staat het kruis van Golgotha gegraveerd. Alles opofferende liefde voor totale vergeving, betaald met Zijn kostbaar bloed. Hierover kunnen we ons alleen verwonderen en ons verootmoedigen - onze zonden hebben Hem zo zwaar doen lijden - en Hem daarvoor danken, loven en aanbidden. Amen.

Gebed

Heere Jezus, dank U voor Uw vergeving van zonden, die U verworven hebt op het kruis en schenkt. Vergeef mijn zonden, omwille van Uw kostbaar bloed, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Aan wie heeft Jezus nog meer vergeving geschonken?
2. Wat is het verband tussen vergeving van zonden en rechtvaardig worden voor God?
3. Geloof je dat je zonden vergeven zijn? Waarom? Hoe?

25 JEZUS ONDERWIJST DE VERGEVING VAN ZONDEN

Lezen: Lukas 15:11-32

(Jezus vertelt:) En hij (de jongste zoon) stond op en ging naar zijn vader. En toen hij nog ver van hem verwijderd was, zag zijn vader hem en deze was met innerlijke ontferming bewogen en hij snelde hem tegemoet, viel hem om de hals en kuste hem. (Lukas 15:20)

Ik (Jezus) zeg u: Deze man (de tollenaar) ging gerechtvaardigd terug naar zijn huis, in tegenstelling tot die andere (de Farizeeër). Want ieder die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden en wie zichzelf vernedert, zal verhoogd worden. (Lukas 18:14)

Jezus heeft niet alleen mensen hun zonden vergeven, maar daar ook onderwijs over gegeven in enkele gelijkenissen: die van de onbarmhartige knecht (Mt.18), van de verloren zoon en die van de Farizeeër en de tollenaar. De weg tot vergeving is belijdenis van zonde. De verloren zoon zegt tegen zijn vader: 'Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en tegenover u. Ik ben niet meer waard uw zoon genoemd te worden' en de tollenaar bidt: 'O God, wees mij, de zondaar genadig'. Beiden ontvangen meer dan vergeving. Wanneer de vader de verloren zoon van ver ziet, is hij met innerlijke ontferming bewogen, snelt hij als oudere naar hem toe, valt hem om de hals en kust hem. Wanneer de verloren zoon zijn schuld belijdt, geeft de vader hem geen gelegenheid om te zeggen:

‘Maak mij als één van uw dagloners’. Hij zegt tegen zijn slaven: ‘Haal het beste gewaad tevoorschijn en trek het hem aan en geef hem een ring aan zijn hand en sandalen aan zijn voeten. En breng het gemeste kalf en slacht het en laten we eten en vrolijk zijn’. De vader vergeeft hem zijn zonden en noemt hem - die zijn knecht wil worden - zijn zoon. Hij behandelt zijn teruggekeerde zoon als een voornaam en zeer gewenst persoon. Hij geeft hem het beste gewaad, sandalen aan zijn voeten en een ring aan zijn hand. Hij nodigt hem uit aan de feestmaaltijd, waar geen varkensvlees maar het gemeste kalf wordt gegeten. Wat een thuiskomst voor deze verloren zoon bij zijn vader! Hij ontvangt vergeving en herstel van zoonschap, in de gunst en gemeenschap van zijn vader. Er vindt eerherstel plaats en dat is meer dan vergeving!

In de gelijkenis van de Farizeeër en de tollenaar zegt Jezus over de tollenaar: ‘Deze man ging gerechtvaardigd terug naar zijn huis, in tegenstelling tot die andere (de Farizeeër). Want ieder die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden en wie zichzelf vernedert, zal verhoogd worden’. De tollenaar bidt om Gods genade. Daarmee belijdt hij zijn zonde voor God en vraagt hij Hem om vergeving. Jezus zegt daarop met groot gezag: ‘Ik zeg u: Deze man ging gerechtvaardigd naar zijn huis’. Op een enkel schuldgebed verklaart Jezus hem rechtvaardig: vrij van zonde en schuld en rechthebbend op het eeuwige leven en dat door God. Wat een verrassing en wat een genade! De Farizeeër verhoogt zich door God te *danken* voor de trouwe vervulling van zijn godsdienstplichten en voor

het feit dat hij beter is dan andere mensen, ook dan deze tollenaar. Hij *bidt* niet. God vernedert hem door hem zonder Zijn rechtvaardiging naar huis te laten gaan. De tollenaar vernedert zich in zijn korte gebed: 'God, wees mij (die zondaar!) genadig' en God verhoogt hem. Hij mag naar huis gerechtvaardigd door God! Wat een vrede en vreugde!

De moordenaar aan het kruis doet als deze tollenaar. Hij belijdt dat zijn straf rechtvaardig is en dat Jezus rechtvaardig is. Hij bidt: 'Heere, denk aan mij, als U in Uw Koninkrijk gekomen bent' en Jezus antwoordt: 'Voorwaar, zeg Ik u, heden zult u met Mij in het paradijs zijn' (Lk.23:40-43). Hij vernedert zich en Jezus verhoogt hem! Halleluja! Amen.

Gebed

Dank U, Heere Jezus, voor Uw onderwijs over vergeving. Geef dat we het begrijpen, om vergeving bidden en die ontvangen, uit genade, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Heeft Jezus nog meer onderwijs over vergeving gegeven?
2. Wat leren deze gelijkenissen over het verband tussen vergeving en rechtvaardig voor God worden?
3. Wat betekent Jezus' onderwijs over vergeving voor je?

26 JEZUS WORDT VEROORDEELD EN GERECHTVAARDIGD

Lezen: Handelingen 2:22-36

(Petrus zegt:) Israëlitische mannen, luister naar deze woorden: Jezus de Nazarener, een Man Die u van Godswege aangewezen is door krachten, wonderen en tekenen, die God in uw midden door Hem gedaan heeft, zoals u ook zelf weet, deze Jezus, Die overeenkomstig het vastgestelde raadsbesluit en de voorkennis van God overgegeven is, hebt u gevangen genomen en door de handen van onrechtvaardigen aan het kruis gespijkerd en gedood. God heeft Hem echter doen opstaan door de weeën van de dood te ontbinden, omdat het niet mogelijk was dat Hij daardoor vastgehouden zou worden...Deze Jezus heeft God doen opstaan, waarvan wij allen getuigen zijn. Hij dan, Die door de rechterhand van God verhoogd is en de belofte van de Heilige Geest ontvangen heeft van de Vader, heeft dit uitgestort wat u nu ziet en hoort. (Handelingen 2:22-24, 32,33)

Jezus, de Messias van Israël, stond terecht voor de Joodse hoge raad die Hem ter dood veroordeelde wegens godslastering, omdat Hij zei: 'Ik ben de Zoon van God' (Mt.26:63-66). Daarna stond Hij terecht voor de stadhouder Pontius Pilatus, de vertegenwoordiger van de Romeinse overheid en van het Romeinse recht, voor wie Hij beschuldigd werd van opstand tegen het wettige gezag, omdat Hij zei: 'Ik ben de Koning van de Joden' (Joh.18:33-37). Pilatus verklaarde Jezus onschuldig: 'Ik vind geen schuld in Hem', maar leverde Hem

toch over aan de Joden om gekruisigd te worden. Hij, die recht moest spreken, beging het grootste onrecht wat er ooit in de wereld heeft plaats gevonden. Wat een zwaar lijden voor Jezus is dit geweest! Petrus schrijft daarover: 'Want ook Christus heeft eenmaal voor de zonden geleden, Hij, Die rechtvaardig was, voor onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen. Hij is (op Goede Vrijdag) wel ter dood gebracht in het vlees, maar (op de Paasmorgen) levend gemaakt door de Geest' (1 Petr.3:18; Rom.1:4; 8:11). Jezus heeft in de schijnprocessen voor Kajafas en Pilatus Gods gericht ervaren over de menselijke zonde en schuld die Hij op zich heeft genomen. Hij, de Rechtvaardige, is onschuldig veroordeeld in de plaats van onrechtvaardigen om hen in een rechte verhouding met God te brengen. *De Heidelbergse Catechismus* belijdt daarover: 'Opdat Hij (Jezus), onschuldig onder de wereldlijke rechter (Pilatus) veroordeeld zijnde, ons daarmee van het strenge oordeel van God, dat over ons gaan zou, bevrijdde...opdat ik nooit meer in het gericht van God zal komen' (zondag 15, antw.38; zondag 21, antw.56). Wat een liefde van Hem en wat een genade voor ons!

Jezus is beschuldigd en veroordeeld door mensen, maar God, Zijn Vader, heeft Hem vrijgesproken op de Paasmorgen, toen Hij Hem opwekte uit de dood, en op Pinksteren, toen Hij Zijn Geest uitstortte. Jezus heeft rechtsherstel en eerherstel ontvangen en daar hebben Zijn apostelen van getuigd. Petrus doet dat op de Pinsterdag in Jeruzalem. Vervuld met de Heilige Geest ontvangt hij kracht én kennis om van Jezus te

getuigen! De Schriften en de grote heilsdaden van God gaan voor hem open. Petrus stelt zijn volksgenoten met hun leiders in staat van beschuldiging. Zij hebben Jezus, de beloofde en gekomen Messias, gedood, ja Hem gekruisigd. Dat is een grote zonde, die beleden moet worden en die vergeven kan worden. Jezus' kruisdood heeft echter plaatsgevonden 'overeenkomstig het vastgestelde raadsbesluit en de voorkennis van God'. Wat een inzicht! Maar Petrus zegt nog meer: 'God heeft Hem (Jezus) doen opstaan... en Hij, door de rechterhand van God verhoogd en de belofte van de Heilige Geest ontvangen hebbend, heeft dit uitgestort wat u niet nu ziet en hoort': de beloofde Heilige Geest. Wat een verrassende boodschap! Paulus schrijft over Jezus dat Hij gerechtvaardigd is in de Geest (1 Tim.3:16): op Pasen en Pinksteren! Wat een eer voor Hem en wat een zegen voor ons! Amen.

Gebed

Hemelse Vader, dank U voor Jezus' veroordeling in onze plaats en voor Uw rechtvaardiging van Hem. Geef dat we Uw werk in en door Hem kennen en geloven, uit genade, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat zegt de Bijbel nog meer over dit onderwerp?
2. Wat betekent Romeinen 4:25 in dit verband?
3. Wat betekent Jezus' veroordeling en vrijspraak voor je?

27 PETRUS VERKONDIGT DE VERGEVING VAN ZONDEN

Lezen: Handelingen 10:34-48

(Petrus zegt:) En Hij (Jezus) heeft ons bevolen tot het volk te prediken en te getuigen dat Hij Degene is Die door God aangesteld is tot een Rechter over levenden en doden. Van Hem getuigen al de profeten dat ieder die in Hem gelooft, vergeving van zonden ontvangen zal door Zijn Naam. Terwijl Petrus deze woorden nog sprak, viel de Heilige Geest op allen die het Woord hoorden. (Handelingen 10:42-44)

Na Zijn opstanding zegt Jezus tegen Zijn leerlingen: 'Zo staat er geschreven en zo moest de Christus lijden en uit de doden opstaan op de derde dag. En in Zijn Naam moet onder alle volken bekering en *vergeving van zonden* gepredikt worden, te beginnen bij Jeruzalem' (Lk.24:46,47; Joh.20:23). Jezus' apostelen hebben dit gedaan. Op de Pinksterdag in Jeruzalem verkondigt Petrus Jezus, de gekruisigde en opgestane Heere. Hij roept de mensen op: 'Bekeer u en laat ieder van u gedoopt worden in de Naam van Jezus Christus, *tot vergeving van de zonden*; en u zult de gave van de Heilige Geest ontvangen' (Hand.2:38). Na de genezing van de kreupele man bij de tempelpoort klinkt de boodschap: 'Kom dus tot inkeer en bekeer u, opdat uw zonden *uitgewist worden* en er tijden van verkwikking zullen komen van het aangezicht van de Heere, en Hij Jezus Christus zal zenden, Die tevoren aan u verkondigd is' (Hand.3:19,20). Voor de Joodse hoge raad getuigt Petrus: 'En de zaligheid is in geen ander (als in Jezus),

want er is onder de hemel geen andere Naam onder de mensen gegeven waardoor wij zalig moeten worden' (Hand.4:12). Later zeggen Petrus en de andere apostelen tegen de leden van de hoge raad: 'Deze Jezus heeft God door Zijn rechterhand verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël bekering te geven en *vergeving van zonden*' (Hand.5:31). Tegen Simon de tovenaer in Samaria zegt Petrus: 'Bekeer u dan van deze slechtheid van u en bid God of deze gedachte van uw hart u misschien *vergeven* wordt' (Hand.8:22).

In het huis van de Romeinse hoofdman Cornelius in Caesarea brengt Petrus de boodschap van de gekruisigde en opgestane Heere Jezus Christus. Hij zegt: 'En Hij (Jezus) heeft ons bevolen tot het volk te prediken en te getuigen dat Hij Degene is Die door God aangesteld is tot een Rechter over levenden en doden. Van Hem getuigen al de profeten dat ieder die in Hem gelooft, *vergeving van zonden* ontvangen zal door Zijn Naam'. Petrus' prediking wordt door God bekroond en bevestigd, want terwijl hij deze woorden spreekt, valt de Heilige Geest op allen die het Woord van God horen. Door de verkondiging vallen Goede Vrijdag, Pasen en Pinksteren voor deze mensen samen. Eerst worden ze gedoopt in de Geest en daarna in water. Zo krachtig werkt de Heilige Geest in hun midden!

In zijn eerste zendbrief schrijft Petrus over Jezus en Zijn heilswerk: over 'besprenkeling met het bloed van Jezus

Christus' (1:2), over 'de zaligheid van uw zielen' (1:9), over vrijgekocht zijn 'met het kostbaar bloed van Christus, als van een smetteloos en onbevlekt Lam' (1:19), over Hem, 'Die zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout, opdat wij voor de zonden dood, voor de gerechtigheid zouden leven. Door Zijn striemen bent u genezen' (2:24), over Christus, Die 'eenmaal voor de zonden geleden heeft, Hij, Die rechtvaardig was, voor onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen' (3:18) en over Christus, Die voor ons in het vlees geleden heeft (4:1). Verder schrijft Petrus over het kostbare geloof dat de gelovigen ontvangen hebben 'door de (heilbrengende) gerechtigheid van onze God en Zaligmaker, Jezus Christus' (2 Petr.1:1). Hij geeft aan alle gelovigen gelijke rechten en ze hebben allemaal hun redding aan Hem te danken. Petrus eindigt met een aansporing om te groeien in de genade en kennis van 'onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus' en met een lofprijzing op Hem (2 Petr.3:18)! Amen.

Gebed

Dank U, heilige en liefdevolle Vader, voor Uw werk in en door Petrus. Maak ook ons tot getuigen van Jezus, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Heeft Petrus nog meer onderwijs over vergeving gegeven?
2. Hoe heeft hij zelf vergeving van zonden ontvangen?
3. Geloof je dat je zonden vergeven zijn? Waarom? Hoe?

28 PAULUS ZOEKT DE RECHTVAARDIGHEID DOOR HET GELOOF

Lezen: Filippenzen 3:1-16

(Paulus schrijft aan Christus' gemeente in Filippi:) Maar wat voor mij winst was, dat heb ik om Christus' wil als schade beschouwd. Ja, beslist, ik beschouw ook alles als schade vanwege de voortreffelijkheid van de kennis van Christus Jezus, mijn Heere, om Wie ik dat alles als schade ervaren heb. En ik beschouw het als vuiligheid, opdat ik Christus mag winnen, en in Hem gevonden word, niet met rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof in Christus is, namelijk de rechtvaardigheid uit God door middel van het geloof, opdat ik Hem mag kennen, en de kracht van Zijn opstanding en de gemeenschap met Zijn lijden, doordat ik aan Zijn dood gelijkvormig word, om hoe dan ook te komen tot de opstanding van de doden. (Filippenzen 3:7-11)

Jezus verschijnt aan Saulus van Tarsus op weg naar Damascus; op jacht om volgelingen van Jezus gevangen te nemen en die geboeid naar Jeruzalem te brengen voor een verhoor voor de Joodse hoge raad (Hand.9). Jezus arresteert Saulus en maakt zich aan hem bekend. Hij vraagt hem waarom hij Hem vervolgt en Saulus zegt, bevend en verbaasd: 'Heere, wat wilt U dat ik doen zal?' Wat een ontmoeting en wat een omkeer in het leven van Saulus! Van een brullende leeuw wordt hij een volgzaam schaap! In de stad aan-

gekomen kan hij drie dagen niet zien en eet en drinkt hij niet. Biddend brengt hij deze dagen door, totdat Ananias bij hem komt en hem de handen oplegt. Hij wordt genezen van zijn blindheid en vervuld met de Heilige Geest. Paulus laat zich dopen, blijft enige dagen bij Jezus' leerlingen in Damascus en verkondigt meteen in de synagoge dat Jezus, de Zoon van God is. Wat werkt de Heilige Geest krachtig in het hart en leven van Saulus die later Paulus genoemd wordt (Hand.13:9). Graag zouden we willen weten wat Paulus in die korte tijd van de HEERE geleerd heeft, maar dat is een geheim tussen God en hem. Ongeveer twintig jaar later schrijft Paulus aan de gemeente van Filippi over zijn geloofsworsteling: hoe hij gekomen is van *wetsrechtvaardigheid* tot *geloofsrechtvaardigheid*. Hij geeft een opsomming van zijn voorrechten en goede werken: 'besneden op de achtste dag,... wat de rechtvaardigheid betreft die in de wet is, onberispelijk'. Een hele staat van (gods)dienst waar hij zich op kan beroemen. Hoeveel Joden zeggen hem dit na? Tot onze grote verrassing lezen we: 'Maar wat voor mij winst was, dat heb ik *om Christus' wil* schade beschouwd, als vuiligheid'. Paulus heeft oog en hart voor Jezus, de Messias van Israël, gekregen en voor 'de rechtvaardigheid uit God door middel van het geloof': voor Jezus' kruisgerechtigheid. Daarom ziet hij totaal en radicaal af van 'de rechtvaardigheid, die uit de wet is'. Het is voor Paulus: Jezus alleen en helemaal! Hij heeft aan Hem genoeg en krijgt van Hem nooit genoeg: Hij wil Jezus kennen, en de kracht van Zijn opstanding en de gemeenschap

met Zijn lijden, ja zelfs aan Zijn dood gelijkvormig worden om tot de opstanding van de doden te komen voor een verheerlijkt lichaam. Rechtvaardig voor God is voor Paulus geen *eindpunt*, eerder een *beginpunt* om de Heere Jezus hoe langer hoe beter te leren kennen in Zijn volheid. Paulus jaagt er naar om dat te grijpen en hij weet dat hij door Christus Jezus gegrepen is! Hij weet van een 'reeds' en 'nog niet'. De kampprijs, verbonden aan de wedloop van Gods roeping, is: de staat van de volmaaktheid na de opstanding uit de doden. Paulus' geloofsleven is niet statisch: rusten in vroegere ervaringen, maar dynamisch: vol beweging, gericht op Jezus! Zo blijft Paulus klein – de betekenis van zijn naam – en wordt Jezus al groter en heerlijker. Lof zij U, Christus! Amen.

Gebed

Heere Jezus, dank U voor wat U in en door Paulus hebt gedaan. Geef dat we hem navolgen zoals hij Jezus heeft nagevolgd, door het werk van Uw Geest, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat vertelt de Bijbel nog meer over Paulus' geloofsleven?
2. Is 'rechtvaardig voor God' voor Paulus een voortdurend zoeken en vinden? Zo ja, wat kunnen we daarvan leren?
3. Herken je je in Paulus' jagen op de weg van het geloof? Hoe? Waarom?

29 PAULUS VERKONDIGT DE RECHTVAARDIGHEID DOOR HET GELOOF

Lezen: Romeinen 3:9-31

(Paulus schrijft:) Maar nu is zonder de wet gerechtigheid van God geopenbaard, waarvan door de wet en de profeten is getuigd: namelijk gerechtigheid van God door het geloof in Jezus Christus, tot allen en over allen die geloven, want er is geen onderscheid. Want allen hebben gezondigd en missen de heerlijkheid van God en worden om niet gerechtvaardigd door Zijn genade, door de verlossing in Christus Jezus. Hem heeft God openlijk aangewezen als middel tot verzoening, door het geloof in Zijn bloed... (Romeinen 3:21-25)

Wat Paulus gezocht en gevonden heeft: rechtvaardigheid voor God in Jezus door het geloof, verkondigt hij aan anderen. In de Antiocheense synagoge in Pisidië zegt hij: 'Laat het u dan bekend zijn, mannenbroeders, dat door Hem (Jezus) aan u vergeving van de zonden verkondigd wordt en dat ieder die gelooft, *door Hem gerechtvaardigd wordt* van alles waarvan u door de wet niet gerechtvaardigd kon worden' (Hand.13:38,39). Met stadhouder Felix spreekt hij ook over 'rechtvaardigheid' (Hand.24:25).

Over de rechtvaardiging door het geloof schrijft Paulus in zijn brief aan de Galaten (omstreeks 48) en in die aan de Romeinen (omstreeks 56). Naar aanleiding van een conflict met Petrus in het Syrische Antiochië schrijft hij: (Wij) 'weten

dat een mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken van de wet, maar door het geloof in (Gr. van) Jezus Christus. En ook wij zijn in Christus Jezus gaan geloven, opdat wij gerechtvaardigd zouden worden uit het geloof van Christus en niet uit werken van de wet. Immers, uit werken van de wet wordt geen vlees gerechtvaardigd' (Gal.2:16). In hoofdstuk 3 werkt hij dit verder uit aan de hand van het voorbeeld van Abraham die in God geloofde en het werd hem tot gerechtigheid gerekend. Paulus schrijft uitvoeriger over de rechtvaardiging in zijn brief aan de Romeinen (Rom.3-5). Na vastgesteld te hebben dat alle mensen - Joden en heidenen - zondaars zijn en niemand rechtvaardig is voor God, schrijft hij: 'Maar nu is zonder de wet gerechtigheid van God geopenbaard...namelijk gerechtigheid van God door het geloof in Jezus Christus, tot allen en over allen die geloven'. Twee keer spreekt hij hier over de 'gerechtigheid van God' (eerder genoemd in 1:17; 3:5). Daarmee bedoelt hij Gods heilbrengende gerechtigheid die in het Evangelie van Christus geopenbaard is (1:17); niet Zijn vergeldende gerechtigheid als Gods toorn (1:18). Nu is Zijn reddende gerechtigheid bekendgemaakt. De wet en de profeten - het Oude Testament - getuigen daarvan (Ps.71:15,16; Jes.56:1; enz.). Maar nu bekendgemaakt 'zonder de wet': zonder de werken van de wet én niet langer begrensd door de wet en door Israël als het volk van de wet. Nu is er gerechtigheid van God door het geloof in (Gr. van) Jezus Christus voor allen die geloven, zowel Joden als heidenen. Ze worden om niet gerechtvaardigd door

Zijn genade, door de verlossing in de Messias Jezus: de Middelaar van de verzoening. Zijn lijden en sterven én Zijn geloof zijn plaatsbekledend: Hij voor ons! Wat is Gods werk groot en wijs! Paulus schrijft verder mooie dingen over de rechtvaardigheid door het geloof. Jezus' opstanding is Zijn rechtvaardiging én die van de gelovigen (4:25; 1 Kor.15:17). Jezus Christus als Gods genadegave is tot rechtvaardiging (5:16), tot regeren in het leven (5:17), tot het eeuwige leven (5:21), tot bevrijding van de zonde (6:7). Velen worden als rechtvaardigen aangemerkt door Zijn gehoorzaamheid (5:19). God als Rechter rechtvaardigt Zijn uitverkorenen en wie kan hen dan veroordelen? (8:33,34). Christus is voor de gelovigen tot gerechtigheid geworden (1 Kor.1:30) en ze worden gerechtigheid van God in Hem (2 Kor.5:21). Ze verlangen ernaar in Hem gerechtvaardigd te worden (Gal.2:17), eens voor het eerst en telkens opnieuw. Halleluja! Amen.

Gebed

Dank U, Heere Jezus, voor Paulus' verkondiging van de rechtvaardigheid voor God in Jezus Christus door het geloof. Leer ons daarin geloven en daaruit leven, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat leert Paulus nog meer over de rechtvaardiging?
2. Wat is het verschil tussen het geloof *in* en *van* Jezus?
3. Begrijp en geloof je Paulus' verkondiging? Hoe? Waarom?

30 JAKOBUS VERKONDIGT DE RECHTVAARDIGHEID DOOR HET GELOOF DAT LEEFT

Lezen: Jakobus 2:14-26

(Jakobus schrijft:) Maar wilt u weten, o nietig mens, dat het geloof zonder de werken dood is? Is Abraham, onze vader, niet uit de werken gerechtvaardigd, toen hij Izaak, zijn zoon, op het altaar offerde? Ziet u wel dat het geloof samenwerkte met zijn werken en dat door de werken het geloof volmaakt is geworden? En de Schrift is vervuld die zegt: En Abraham geloofde God en het is hem tot gerechtigheid gerekend en hij werd een vriend van God genoemd. (Jakobus 2:20-23)

Jakobus, de broer van Jezus (Mt.13:55; Gal.1:19; 1 Kor.15:7) en apostel in de gemeente van Jeruzalem (Gal.2:9; Hand.15:13-21), schrijft omstreeks het jaar 50 een brief aan Joodse gelovigen die in Jezus als hun Messias geloven en die in de verstrooiing leven. Hij stelt zich voor als een dienaar van God zoals ook Mozes en David genoemd worden en als een dienaar van de Heere Jezus Christus zoals Paulus, Petrus en Judas doen. Jakobus richt zich tot 'de twaalf stammem in de verstrooiing'. Hij heeft het *hele* volk van Israël op het oog – ook de 'verloren stammen' door de Assyrische ballingschap – zoals Elia, Jezus en Paulus dat ook hebben (1 Kon.18:30,31; Joh.10:16; 11:49-52; Hand.26:7). Van Jeruzalem uit gezien wonen deze Joodse gelovigen in de verstrooiing, buiten het land Israël. Jakobus noemt hun plaats van samenkomst een 'synagoge' (2:2) en zijn hele brief ademt een Joodse denk-

wijze en bevat Joodse uitdrukkingen (2:19,21; 4:11,12; 5:4,12). Jakobus onderhoudt met deze Joodse gelovigen in een aantal Romeinse provincies contact. Hij voelt zich verantwoordelijk voor hen en schrijft hen een brief om ze te vermanen en te bemoedigen in hun geloofsstrijd.

Eén van de onderwerpen, waarover Jakobus schrijft, is de rechtvaardiging door het geloof; over de verhouding van geloof en werken. Hij verzet zich tegen een goedkoop, verstandelijk geloof zonder geloofsdaden. Hij vergelijkt dit geloof met dat van de demonen die nog sidderen; wat deze gelovigen niet doen. Om zijn visie aan zijn lezers duidelijk te maken gaat hij een denkbeeldig gesprek aan met iemand, die een standpunt heeft, dat Jakobus wil bestrijden. Al zijn lezers wil hij bij het gesprek betrekken ('mijn broeders'). Jakobus vraagt: 'Als iemand zegt dat hij het geloof heeft en hij heeft geen werken? Kan dat geloof hem zalig maken?' Hij heeft blijkbaar geen barmhartigheid bewezen aan anderen (13). Zo'n bewering is toch zinloos, zonder inhoud? Zo'n leeg geloof kan hem toch niet redden in Gods oordeel? Jakobus geeft een voorbeeld: Tegen een broeder of zuster zonder kleding en voedsel kun je toch niet zeggen: 'Ga heen in vrede, word warm en verzadigd!' zonder zo iemand te helpen? Wat heeft dat voor nut? Zo'n geloof zonder werken is een dood geloof. Iemand's geloof moet zichtbaar worden in zijn werken. Niet alleen in *woorden over* het geloof, maar ook in *daden van* het geloof. Die behoren bij elkaar. En dan wijst Jakobus op het voorbeeld van Abraham. Zijn geloof bleek uit

zijn bereidheid om zijn zoon Izak te offeren. Zijn geloof werkte samen met zijn werken en door de werken is zijn geloof volmaakt geworden. Abrahams geloof is onlosmakelijk verbonden met het werk van Izaks offer. Door deze daad is zijn geloof tot rijpheid en voltooiing gekomen; voor honderd procent geloof geworden. En zo wordt het Bijbelwoord bevestigd: 'En Abraham geloofde God en het is hem tot gerechtigheid gerekend en hij werd een vriend van God genoemd'. Wat een geloofsbekroning en dat uit enkel genade! Abrahams geloofsreactie rekende God hem toe tot gerechtigheid of rechtvaardigheid, terwijl hij in zichzelf onrechtvaardig was. Een wonder van genade! Jakobus noemt ook nog het voorbeeld van Rachab, de vrouw van Jericho. Hij besluit met: 'Zo is het geloof zonder de werken dood'. Het ware geloof is een levend geloof dat uit Jezus Christus leeft en door Hem vrucht draagt, tot eer van God en tot zegen van velen, amen.

Gebed

HEERE, God van Israël, dank U voor Uw onderwijs door de apostel Jakobus. Geef dat we het geloven en in praktijk brengen, door Uw Heilige Geest, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat zegt de Bijbel nog meer over geloof en werken?
2. Wat is het verschil tussen Paulus' en Jakobus' onderwijs?
3. Heeft je geloof daden tot inhoud? Welke? Waarom?

31 RECHTVAARDIG DOOR HET BLOED VAN HET LAM

Lezen: Openbaring 7:9-17

(Johannes schrijft:)...(Aan) Hem Die ons heeft liefgehad en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed en Die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters voor God en Zijn Vader, (aan) Hem de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen. (Openbaring 1:5,6)

En zij (vierentwintig ouderlingen) zongen een nieuw lied en zeiden: U (het Lam) bent het waard om de boekrol te nemen en zijn zegels te openen, want U bent geslacht en hebt ons voor God gekocht met Uw bloed, uit elke stam, taal, volk en natie. En U hebt ons voor onze God gemaakt tot koningen en priesters en wij zullen als koningen regeren over de aarde. (Openbaring 5:9,10)

Ook de apostel Johannes heeft de rechtvaardigheid van God en de vergeving van zonden verkondigd. Na zijn getuigenis over het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, dat reinigt van alle zonde, schrijft hij: 'Als wij onze zonden belijden: Hij (God) is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid...En als iemand gezondigd heeft: wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige. En Hij is een verzoening voor onze zonden; en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden van de hele wereld' (1 Joh.1:7,9; 2:1,2). God is rechtvaardig om de zonden te vergeven en van alle zonde te

reinigen en Jezus is de rechtvaardige Voorspraak voor onrechtvaardigen. Verder schrijft Johannes aan de gelovigen als 'lieve kinderen' van wie de zonden vergeven zijn omwille van Zijn Naam' (1 Joh.2:12). Jezus Christus is geopenbaard om de zonden weg te nemen (1 Joh.3:5). Door Gods grote liefde, die de gelovigen gekend en geloofd hebben, mogen ze vrijmoedigheid hebben op de dag van het oordeel (1 Joh.4:17). God is rechtvaardig en wie rechtvaardig leeft, is uit Hem geboren (1 Joh.2:29; 3:10).

Het laatste Bijbelboek spreekt over vergeving en reiniging door het bloed van het Lam. Johannes groet zijn lezers met genade en vrede van God, van de Heilige Geest en van Jezus Christus. Hij heeft de gelovigen liefgehad en hen van hun zonden gewassen in Zijn bloed. Op het kruis van Golgotha heeft Hij het offer van Zijn leven voor hen gebracht tot vergeving van hun zonden. Daarom komt Hem alle heerlijkheid en kracht toe, tot in de eeuwen der eeuwen! Johannes ziet later Jezus als het Lam van God, staande als geslacht: de Gekruisigde heeft overwonnen en de vier dieren en de vierentwintig ouderlingen brengen Hem daar alle eer en dank voor, omdat Hij geslacht is en de gelovigen ('ons' is waarschijnlijk een latere toevoeging) voor God gekocht heeft en voor hen betaald heeft met Zijn kostbaar bloed. Evenals in Openbaring 1:6 wordt hier gesproken over de koninklijke en priesterlijke bediening van de gelovigen. De afwassing van de zonden is niet de laatste zegen. Er volgen er nog meer. Wanneer Johannes de ontelbare menigte verlost en voor

Gods troon ziet, zegt een ouderling tegen hem dat ze hun gewaden gewassen en wit gemaakt hebben in het bloed van het Lam. Niet alleen God, maar ook de gelovigen zijn daarin werkzaam. Hier is de wederkerigheid van het geloof. Daarover lezen we ook in Openbaring 12:11: De gelovigen hebben satan overwonnen door het bloed van het Lam, door het woord van hun getuigenis en door het offer van hun leven. Het bloed van het Lam is niet alleen reddingsmiddel, maar ook wapen in de geestelijke strijd. Satan kan geen bloed zien of ruiken. Dan moet hij vluchten.

Rechtvaardig voor God in Jezus Christus door Zijn bloed tot vergeving en rechtvaardiging, tot reiniging en heiliging, tot koninklijke en priesterlijke (met profetische) dienst, tot verhoging en verheerlijking, en dat voor eeuwig! Amen.

Gebed

Geliefd Lam van God, dank U voor Uw kostbaar bloed. Geef dat we het dagelijks nodig hebben en dat we U er voor danken, loven en aanbidden, door Uw Geest, amen.

Om over na te denken en met elkaar te bespreken

1. Wat zegt de Bijbel nog meer over bloed in verband met Gods genade?
2. Waarom worden de bedieningen van de gelovigen hier genoemd?
3. Maak je gebruik van Jezus' bloed? Hoe? Waarom?

BIJLAGE: ENKELE VRAGEN BEANTWOORD

1. Waaron neemt de rechtvaardiging door het geloof onder Gods genadegaven: uitverkiezing, roeping, wedergeboorte, geloof, bekering, vergeving, vernieuwing, aanneming tot kinderen, volharding en verheerlijking zo'n grote plaats in?

Antwoord: De rechtvaardiging door het geloof neemt zo'n grote plaats in, omdat

- in de rechtvaardiging God centraal staat: *Hij* spreekt vrij - in de fundamentele positie en relatie van de mens tot zijn Schepper. Zonder vergeving van zonden en Zijn rechtvaardigverklaring zijn we verloren mensen, op wie de toorn van God rust, en kunnen we voor eeuwig verloren gaan; dr. J.I. Packer schrijft over de grote betekenis van de rechtvaardiging door het geloof dat ze verbonden is:
 - met God, omdat ze Zijn werk van verbazingwekkende genade verkondigt;
 - met de mens, omdat ze laat zien dat hij zichzelf niet kan redden;
 - met Christus, omdat ze rust op Zijn menswording en verzoening;
 - met de Heilige Geest, omdat ze geworteld is in de geloofsvereniging met Jezus, die de Geest bewerkt;

met Christus' Gemeente, omdat ze haar wezen én gezondheid bepaalt;

met het laatste oordeel, omdat ze Gods werkelijke, uiteindelijke oordeel over de gelovigen hier en nu uitspreekt;

met evangelisatorisch werk, omdat ze verontruste zondaren uitnodigt tot eeuwige vrede;

met pastoraal werk, omdat ze onze identiteit als zondaars, die vergeving hebben ontvangen, als fundament voor onze gemeenschap legt;

met de eredienst, omdat ze beslissend is voor de uitleg van de sacramenten en aan erediensten waarin die bediend worden vorm geeft. Er is geen andere Bijbelse leerstelling die zoveel bij elkaar houdt dat kostbaar is en verlevendigt. Het is een waarheid die alleen de nederige ooit kan vatten' (*Here we stand*, 5).

- het leven van het geloof grote behoefte heeft aan geborgenheid en zekerheid;
- de rechtvaardiging door het geloof in Paulus' verkondiging een grote plaats inneemt, met name in zijn brieven aan de Romeinen en aan de Galaten;
- de rechtvaardiging door het geloof in de Kerkhervorming van de zestiende eeuw herontdekt is tegen de achtergrond van de rooms-katholieke leer van de verdienstelijkheid van de goede werken: *geloofs-gerechtigheid* tegenover *werkgerechtigheid*; en

- de rechtvaardiging door het geloof en de ervaring ervan in het gereformeerd protestantisme bewaard is gebleven, vooral in dat deel dat leeft bij de schriftelijke nalatenschap van de Reformatie en Nadere Reformatie.

2. Waarom neemt in tijden van geestelijke opwekking de rechtvaardiging door het geloof zo'n grote plaats in de verkondiging in?

Antwoord: In tijden van geestelijke opwekking werkt de Heilige Geest krachtig en verheerlijkt Hij de Heere Jezus Christus (Joh.16:14). Daarom worden de menselijke zonde en schuld én de genade van God krachtig verkondigd (Hand.2).

3. Is het mogelijk dat de rechtvaardiging door het geloof een te grote plaats krijgt in het onderwijs, de prediking en de herderlijke zorg van Christus' Gemeente ten koste van de andere genoemde genadegaven (vraag 1)?

Antwoord: Dat is mogelijk. Paulus heeft in zijn brieven aan de Romeinen en Galaten niet alleen over de rechtvaardiging door het geloof geschreven, maar ook over andere onderwerpen zoals over het werk van de Heilige Geest (Rom.8) en over de toekomst van Israël (Rom.9-11), enz. Het *hele* Woord van God moet onderwezen en verkondigd worden. Daarom geen *eenzijdigheid*, maar *veelzijdigheid* in de verkondiging van het Woord, want de ene eenzijdigheid brengt de andere voort. Jezus' verzoeningswerk is het

fundament van Zijn Gemeente en op dit fundament moet verder gebouwd worden totdat de Gemeente vervuld is tot heel de volheid van God (Ef.3:19). Vergeving van zonden en rechtvaardigverklaring door God omwille van Jezus' bloed getuigen van Gods genadige toewending tot verloren mensen en staan in de Bijbel altijd op de achtergrond, ook wanneer ze niet genoemd worden. Het Evangelie van de rechtvaardiging in Christus door het geloof klinkt altijd mee en wordt nooit vanzelfsprekend of een gepasseerd station. Christus' Gemeente leeft uit Zijn kruis en opstanding, uit Zijn hemelvaart en de uitstorting van Zijn Geest, in de verwachting van Zijn terugkomst in heerlijkheid. Al Gods genadegaven worden ontvangen door het geloof als een geschenk en werk van de Heilige Geest. Daarom is het geloof een 'wortelgenade' genoemd.

4. Is het Bijbels om de rechtvaardiging in Jezus Christus door het geloof voor te stellen als een rechtszaak tussen de rechtvaardige God en de onrechtvaardige mens?

Antwoord: Ja, want de Bijbel spreekt over God als de Koning-Rechter (Jes.33:22). Hij herstelt rechtvaardig de relatie die door de zonde verbroken is. Met name Paulus gebruikt het woord 'rechtvaardiging' vanuit zijn Joodse achtergrond als Farizeeër (Rom.10:3) en zijn geloofservaring. De andere apostelen zoals Petrus en Johannes gebruiken andere woorden, bijvoorbeeld vergeving van zonden. Maar die heeft een juridisch (rechtskundig) aspect. De rechtvaardiging is

meer dan vergeving. Ze houdt rechtsherstel in: het kinderrecht (de aanneming tot kinderen) en het recht op het eeuwige leven. Zie Lukas 15:20-24.

5. Wordt de rechtvaardiging in Jezus Christus door het geloof ervaren als een rechtsgeding?

Antwoord: De rechtvaardiging door het geloof kan zo ervaren worden volgens het getuigenis van kinderen van God. De Bijbel gebruikt het beeld van een rechtsgeding, maar schrijft dat nergens voor. Bovendien is de Heilige Geest vrij in Zijn werk in de harten en levens van mensen! Zijn werk is echter altijd in overeenstemming met de Bijbel, die Hij zelf heeft ingegeven (2 Tim.3:16). Hij spreekt zichzelf nooit tegen. De rechtvaardiging door het geloof kan op verschillende manieren ervaren worden. Allerlei factoren spelen daarbij een rol: welk onderwijs hebben we ontvangen, welke voorstelling hebben wij van de rechtvaardiging. Soms past de Heilige Geest zich daarbij aan. Daarin schittert de liefde en wijsheid van de Heilige Geest. Maar het belangrijkste is dat we de Heere Jezus leren kennen als de HEERE ONZE GE-RECHTIGHEID, dat we met Hem verenigd worden door het geloof en uit Hem, door Hem en voor Hem leven. Een predikant vertelde me eens over een rooms-katholieke rechter die droomde over zijn verschijning voor de Rechter van hemel en aarde. Hij kon voor Hem niet bestaan en moest veroordeeld worden vanwege zijn zonden. Maar toen

verscheen er een advocaat die voor hem pleitte en hij werd vrijgesproken. Die advocaat was Jezus Christus. Wat een wonder! De HEERE sprak tot deze rechter in zijn eigen taal. Hij ontving vergeving van zijn zonden en schuld om Jezus' wil!

6. Is het Bijbels wanneer er nadruk gelegd wordt op het feit dat God de Vader vrijspreekt van zonde en schuld in de ervaring van de rechtvaardiging??

Antwoord: Nee, dat is niet Bijbels. Johannes schrijft dat God de Vader niemand oordeelt, maar heel het oordeel aan Zijn Zoon heeft gegeven (Joh.5:22,27). God de Vader zal de wereld oordelen door Jezus, Zijn Zoon (Hand.10:42; 17:31). Bovendien heeft Jezus zelf vergeving van zonden geschonken (Lk.5:20,24; 7:48). De geloofservaring van de rechtvaardiging is het werk van de Heilige Geest, Die Jezus groot maakt (Joh.16:14). Hij kan daarbij Zijn licht laten vallen op de hemelse Vader, Die vrijspreekt. Dat is Zijn vrijheid, maar daartoe is Hij niet verplicht. De Bijbel geeft geen aanleiding om nadruk te leggen op het feit dat God de Vader vrijspreekt. Jezus en Zijn werk staan centraal: Hij alleen en Hij geheel. In Hem vindt de Vader Zijn welbehagen, Zijn vreugde, en dat mogen wij ook vinden. Door Hem mogen we tot onze hemelse Vader gaan, Die ons liefheeft (Joh.16:27).

7. Waarom wordt in de Bijbel veel meer over het leven van de rechtvaardigen gesproken dan over hun ervaring van de rechtvaardiging?

Antwoord: De Bijbel spreekt over het leven van de rechtvaardigen, omdat hun leven tot eer van God en tot zegen van anderen is. Van veel gelovigen in de Bijbel weten we niet hun geloofservaring van de rechtvaardiging was, maar de vruchten ervan werden in hun leven zichtbaar. Aan de vruchten werd hun levensboom gekend (Mt.7:15-23; Gal.5:22).

8. Is er meer dan één rechtvaardiging door het geloof, bijvoorbeeld rechtvaardiging van eeuwigheid, in Jezus' opstanding, in de wedergeboorte en voor de rechtbank van het geweten?

Antwoord: De Bijbel kent maar één rechtvaardiging door het geloof, die in de tijd, in het aardse leven, moet plaatsvinden. Paulus schrijft dat op de roeping, de rechtvaardiging en de verheerlijking volgen (Rom.8:30). Deze vinden hun oorsprong en fundament in Gods voorkennis en voorbestemming van eeuwigheid, maar vinden in de tijd plaats. Deze zegeningen zijn uit God, door God en tot God (Rom.11:36). Daarom is het beter over één rechtvaardiging te spreken. De gelovigen zijn uitverkoren in Christus vóór de grondlegging van de wereld (Ef.1:4-6) en zijn begrepen in Jezus' kruisdood en opstanding.

Jezus, de Messias, stierf en stond op voor Zijn volk en Jezus, het Hoofd en de Bruidegom van Zijn Gemeente, voor de leden van Zijn lichaam (Gal.2:20; Ef.2:5,6). Zo kan Paulus schrijven: 'Die (Jezus, onze Heere) om onze overtredingen is overgeleverd en opgewekt om onze rechtvaardiging' (Rom.4:25).

9. Is het Bijbels om over de rechtvaardiging door het geloof in de wedergeboorte te spreken?

Antwoord: De Bijbel verbindt de wedergeboorte met het geloof in Jezus en Zijn werk (Joh.3:3,5,8,14-18). Er is geen geboorte uit de Heilige Geest zonder geloof in de Heere Jezus, dat tot Hem de toevlucht neemt. Het beginnende en zwakke geloof gelooft in Jezus *tot rechtvaardiging* voor God en het gevorderde en sterke geloof gelooft in Jezus *tot zijn rechtvaardiging* voor God. Het eerste vlucht naar de Schuilplaats Jezus Christus en het tweede verkeert in de Schuilplaats. Het gevorderde of bevestigde geloof kent meer helderheid en zekerheid. Petrus wekt ons op om te groeien in de genade en kennis van onze Heere Jezus Christus (2 Petr.3:18). De Dordtse Leerregels belijden over de wedergeboorte dat 'de mens, door de genade, die hij ontvangen heeft, *gelooft en zich bekeert*' en dat zij die wedergeboren zijn 'weten en gevoelen, dat zij door deze genade van God *met het hart geloven en hun Zaligmaker liefhebben*' (Hoofdstuk 3/4, art.12,13). De wedergeboorte als geestelijke

levendmaking leidt tot het geloof dat rechtvaardigt. God heeft wedergeboorte en geloof, geloof en rechtvaardiging, samengevoegd. Laten we die niet scheiden. Dat is niet tot eer van Hem en niet tot zegen van ons en anderen.

10. Is het Bijbels om over de rechtvaardiging door het geloof als een rechtvaardiging voor de rechtbank van het geweten ('in de vierschaar van de consciëntie') te spreken?

Antwoord: De Bijbel spreekt over een zuiver, goed en gereinigd geweten (Hand.23:1; 1 Tim.1:5; 3:9; 2 Tim.1:3; Hebr.9:9; 10:22); een geweten gereinigd van dode werken door het bloed van Christus om de levende God te dienen (Hebr.9:14). Het geloof neemt de toevlucht tot Jezus om gerechtvaardigd en gereinigd te worden. Daarvoor is niet een bijzondere ervaring van een rechtsgeding in ons geweten voor nodig. Jezus zegt: 'Geloof alleen!' (Mk.5:36). In het Bijbellezen en in de prediking worden we – ook ons geweten – door de Heilige Geest voor de rechterstoel van de HEERE geplaatst, voor Zijn hoge rechten en heilige geboden. Hij veroordeelt ons om onze zonden, maar Hij spreekt ons vrij van zonde en schuld en geeft ons een recht op het eeuwige leven om Christus' wil. Daartoe heeft de HEERE ons Zijn Woord en de prediking van het Woord gegeven. Laten we bidden voor onszelf en voor anderen dat het Bijbellezen en de prediking die uitwerking mogen hebben door het werk van de Heilige Geest. Laten we het geloof, dat rechtvaardigt, niet

ingewikkeld maken door te spreken over een rechtvaardiging voor de rechtbank van het geweten. God werkt in het leven van Zijn kinderen eenvoudig, klaar en waar! En: 'Eenvoud is een kenmerk van het ware'. Laten we niet bidden 'om zwaarheid en naarheid, maar om klaarheid en waarheid', zei een predikant in mijn jeugd.

De HEERE roept ons voortdurend op naar Hem te luisteren naar Zijn Woord en Zijn Naam aan te roepen. Hij zegt: 'Neig uw oor en kom tot Mij, luister en uw ziel zal leven; want Ik zal met u een eeuwig verbond sluiten: de betrouwbare gunstbewijzen aan David' (Jes.55:3). Het is gezond en vruchtbaar om ons op de HEERE en Zijn Woord te richten, want het Woord scheidt zijn eigen ervaringen door de kracht van de Heilige Geest, en ons niet op onze ervaringen te richten. Eén van mijn overleden hoogleraren dr. H. Jonker zei eens: 'Al onze geestelijke ervaringen gaan door een vergiet en we houden alleen over: De HEERE heeft gezegd en Hij heeft beloofd'. Leven op Gods beloften, die Hij vervuld heeft en vervult, brengt ervaringen met zich mee en doet ons met een groot verlangen verwachten 'die grote dag (van Jezus' terugkomst in heerlijkheid) om ten volle te genieten de beloften van God, in Jezus Christus, onze Heere' (*Nederlandse geloofsbelydenis*, art.36). Meer opzien en uitzien naar de HEERE dan naar binnen zien en naar omstandigheden! Aan de HEERE genoeg en van Hem nooit genoeg! Halleluja! Amen.

GEBED

Almachtige, heilige en liefdevolle God, Vader, Zoon en Heilige Geest, U komt toe alle dank, lof en aanbidding in de hemel en op de aarde.

We danken U

- *voor al Uw heerlijke werken van uitverkiezing, schepping, voorzienigheid, herschepping en voltooiing;*
- *voor Uw liefde en heiligheid, voor Uw rechtvaardigheid en barmhartigheid in het zenden van Uw Zoon Jezus Christus als Verlosser en in Zijn kruis, opstanding, hemelvaart en de uitstorting van Uw Geest;*
- *voor Uw werk van overtuiging van zonde en schuld door Uw Heilige Geest, door middel van Uw Woord en de verkondiging van Uw Woord; en*
- *voor Uw genadegaven: vergeving van zonden, rechtvaardiging, aanneming tot Uw geliefde kinderen en erfgenamen, van heiliging en verheerlijking; vrede met U en vreugde in U.*

We bidden U

- *om U te leren kennen in Uw liefde en heiligheid, in Uw rechtvaardigheid en barmhartigheid om onszelf te veroordelen en U te rechtvaardigen;*
- *om Uw vrijspraak van zonden en schuld te ontvangen, aangenomen te worden tot Uw kinderen en recht te ontvangen op het eeuwige leven;*

- *om te leren begrijpen dat Uw veroordeling en vrijspraak tot ons komen in Uw Woord en in de prediking van Uw Woord en dat we die leren kennen en geloven met ons hart;*
- *om een rechtvaardig leven te leiden vanuit U, Heere Jezus als de ware Wijnstok, door de kracht van Uw Heilige Geest;*
- *om een Bijbelse, eenvoudige en heldere verkondiging van Uw werk in de rechtvaardiging van de zondaar door het geloof in de prediking, in het onderwijs en in de herderlijke zorg van Christus' Gemeente; en*
- *om Uw zegen over dit boekje, tot eer van U en tot opbouw en uitbreiding van Christus' Gemeente.*

Dit alles danken en bidden we U, almachtige en liefdevolle Vader, in Jezus' Naam, door de kracht van de Heilige Geest, tot eer van U en tot zegen van Uw volk Israël en de volken en van ons en allen die bij ons behoren, amen.

GEDICHT: JEHOVAH TSIDEKENU

'THE LORD OUR RIGHTEOUSNESS' (The watchword of the Reformers.)

I once was a stranger to grace and to God,
I knew not my danger, and felt not my load;
though friends spoke in rapture of Christ on the tree,
Jehovah Tsidkenu was nothing to me.

I oft read with pleasure, to sooth or engage,
Isaiah's wild measure and John's simple page;
but e'en when they pictured the blood-sprinkled tree,
Jehovah Tsidkenu seem'd nothing to me.

Like tears from the daughters of Zion that roll,
I wept when the waters went over His soul;
yet thought not that my sins had nail'd to the tree,
Jehovah Tsidkenu – 'twas nothing to me.

When free grace awoke me, by light from on high,
then legal fears shook me, I trembled to die;
no refuge, no safety in self could I see –
Jehovah Tsidkenu my Saviour must be.

My terrors all vanished before the sweet name;
my guilty fears banished, with boldness I came
to drink at the fountain, life-giving and free –
Jehovah Tsidkenu is all things to me.

Jehovah Tsidkenu! My treasure and boast,
Jehovah Tsidkenu! I ne'er can be lost;
in Thee I shall conquer by flood and by field,
my cable, my anchor, my breast-plate and shield!

Even treading the valley, the shadow of death,
this 'watchword' shall rally my faltering breath;
for while from life's fever my God sets me free,
Jehovah Tsidkenu, my death song shall be.

November 18, 1834. Robert Murray M'Cheyne (1813-1843)

'DE HEERE ONZE GERECHTIGHEID'

Het wachtwoord van de Hervormers

Eens was ik een vreemd'ling voor God en mijn hart:
Ik kende geen schuld en gevoelde geen smart.
Ik vroeg niet: 'Mijn ziel, doorziet ge uw lot?
Hoe zult ge rechtvaardig verschijnen voor God?'

Al sprak daar een stem uit de heilige Blaas
van 't Lam, met de zonden der wereld belaän,
ik zocht bij de kruispaal geen veilige wijk:
'k Stond blind en van ver, in mijzelf zo rijk!

Ik deed als Jeruzalems dochters weleer:
Ik weende om de pijn van mijn lijdende Heer',
en dacht er niet aan, dat ikzelf door mijn schuld
Zijn kroon had gevlochten, Zijn beker gevuld.

Maar toen mij Gods Geest aan mijzelf had ontdekt,
toen werd in mijn ziel de vreze gewekt,
toen voelde ik wat eisen Gods heiligheid deed:
Daar werd al mijn deugd een wegwerpelijk kleet!

Toen vluchtte ik tot Jezus! Hij heeft me gered;
Hij heeft me verlost van het vonnis der wet;
mijn heil en mijn vrede en mijn leven werd Hij:
Ik boog me en geloofde, en – mijn God sprak me vrij.

Nu ken ik die waarheid, zo diep als gewis,
dat Christus-alleen mijn gerechtigheid is;
nu tart ik de dood, nu verwin ik het graf,
nu neemt mij geen Satan de zegekroon af!

Nu reis ik getroost onder 't heiligend kruis,
naar 't erfgoed daar Boven in 't Vaderlijk huis:
Mijn Jezus geleidt mij door de aardse woestijn:
'Gestorven voor mij!' zal mijn zwanenlied zijn!

Vertaling en berijming door ds. J.J.L. Ten Kate.

LITERATUUR

Bijbelverklaringen

Belijdenisgeschriften

Handboeken Christelijke Geloofsleer

Berkouwer, G.C., *Geloof en Rechtvaardiging*, Kampen, 1949.

Bonar, H., *The everlasting righteousness, or How shall man be just with God?*, Londen, 1873.

Buchanan, J., *The doctrine of Justification*, Londen, 1961.

Calvijn, J., *Bloemlezing uit zijn werk*, Utrecht, 1953, 143-276 (vier preken over de rechtvaardiging).

Carson, D.A., *Right with God: Justification in the Bible and the World*, Grand Rapids, 1992.

Comrie, A., *Verhandeling van enige Eigenschappen van het zaligmakend geloof*, Apeldoorn, 2012 (herdruk van 1744).

Genderen, J. van, *Gerechtigheid als geschenk*, Kampen, 1988.

Gispen, W.H., *Rechtvaardig voor God*, Kampen, 1903.

Harinck, C., *De rechtvaardigmaking*, Houten, 2007.

Irons, Ch.L., *The Righteousness of God: A Lexical Examination of the Covenant-Faithfulness Interpretation*, Tübingen, 2015.

Jager, H.J., *Rechtvaardiging en zekerheid des geloofs*, Utrecht, 1939.

Jong, R. de, *In het rechthuis*. Een onderzoek naar de oorsprong en ontwikkeling van de vierschaarbeleving, Apeldoorn, 2016 (niet-gepubliceerde doctoraal scriptie TUA.)

Klaassen, M., *In Christus rechtvaardig*. Reformatorische perspectieven op rechtvaardiging en eenheid met Christus, Apeldoorn, 2013.

Idem, *De HEERE onze gerechtigheid*. Rechtvaardiging en verbond in heilshistorisch perspectief, Apeldoorn, 2017.

Kort, A., *Het rechtvaardigend geloof*, Meteren, 2015.

McGrath, A.E., *Iustitia Dei. A History of the Christian Doctrine of Justification*, Cambridge, 1986.

Noordegraaf, A., e.a., *Woordenboek voor Bijbellezers*, Zoetermeer, 2005, 201-207 (gerechtigheid, rechtvaardigheid), 474-478 (recht, aanklacht).

Ouweneel, W.J., *het heil van God. Ontwerp van een soteriologie*, Heerenveen, 2010.

Owen, J., *The doctrine of justification by faith*, in *The Works*, Londen, 1965-1968, vol. 5 en 12, 591-616.

Packer, J.I., e.a., *Here we stand*, Londen, 1986.

Piper, J., *Counted righteous in Christ*, Wheaton, 2002.

Reuver, A. de, *Kruis en gratie*, Dordrecht, 1980, 7-60 (rechtvaardiging bij Calvijn).

Ru, G.de, *De rechtvaardiging bij Augustinus, vergeleken met de leer der iustificatio bij Luther en Calvijn*, Wageningen, 1966.

Woelderink, J.G., *De rechtvaardiging uit het geloof alleen*, Aalten, 1941.

Zahn, A., *Ueber den biblischen und kirchlichen Begriff der Anrechnung – ein Beitrag zur Rechtfertigungslehre*, Amsterdam, 1899.

